بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2020/HC-A/262
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ބަލައިދެވުނު ފަރާތް: މޫސާ ޝަމީލް، ދިރިއާ / ށ. ފުނަދޫ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތެއް އޮވެގެން ޤަޞްދުގައި އަތްލުން.

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
އިސްފަނޑިޔާރު ހާމިދް ޙިލްމީ
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

ނިމުނު ތާރީޚް: 17 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1443 / 20 ޖަނަވަރީ 2022

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

08 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1442
23 ނޮވެންބަރު 2020

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 67/O8C/2019
- ނިންމި ތަން: ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- މާއްދާ: ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތެއްގައި އޮވެގެން ޤަޞްދުގައި އަތްލުން.
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 22 އޮގަސްޓު 2019
- ނިމުނު ތާރީޚް: 02 ސެޕްޓެންބަރު 2020

ޚުލާޞާ- ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތެއްގައި އޮވެގެން ޤަޞްދުގައި އަތްލުމުގެ ކުށް- ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

- ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާގެ ރައުޔު. (މި ރައުޔަށް އިސްފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ބިލްޤީސް އަދި ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު ތާއީދުކުރައްވައެވެ.)

ތަޢާރަފު:

1. މިއީ، ހަދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފު ކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލައިގަނެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަކީ ލ. ފޮނަދޫ / ދުނިޔާ، މޫސާ ޖަމީލް (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު A157879) އެވެ.

މައްސަލައިގެ ކުރިހިނގާފައިވާ ގޮތް:

2. މޫސާ ޖަމީލަކީ މި މައްސަލައިގައި އަނިޔާ ލިބުނު ކުޑަ އަންހެން ކުއްޖާ[1] (މި ރިޕޯޓުގައި މިގޮތުން "ކުއްޖާ/ކުޑަކުއްޖާ" މިގޮތަށް ލިޔެފައިވާ) ގެ ބައްޕަގެ ބޭބެގެ ކަމުގައި ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ ގެއަށް ގޮސް އުޅޭ މީހެކެވެ. އެ ގޮތަށް ގޮސް އުޅުމުގައި މޫސާ ޖަމީލު ކުއްޖާއަށް އޭނާގެ ފޯނު ބަލަން ދިނީއެވެ. ކުއްޖާ ގެންގުޅޭ ފޯނުން (ކުއްޖާ އަދި ކުއްޖާ މަންމަ ދިރިއުޅޭ އެންމެ ފޯނެއް) ޢުރިޔާން މަންޒަރު ފެންނަ ފޮޓޯ އާއި ވީޑިއޯ ބަލާފައި ހުރިތަން ކުއްޖާގެ މަންމައާއި ކުއްޖާގެ ބޮޑުއަނބެން ފެނިގެން އެކަން ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ސަމާލުކަމަށް އައިސްގެން ކުއްޖާއާއި ސުވާލުކުރުމުން، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެއިން 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަސް ތެރޭގައި މޫސާ ޖަމީލް ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާކަމަށާއި ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެފައިވާ ކަމަށް ބުނެ އެކަމުގެ ޝަކުވާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އަދި ކުއްޖާގެ މަންމަ ހުށަހެޅީއެވެ.

[1] މިކުއްޖާގެ އުފަން ތާރީޚަކީ 08 ނޮވެންބަރު 2008 އެވެ.

3. މި މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ކުއްޖާ އަށް އަނިޔާއެއް ލިބިއްޖެތޯ ބެލުމަށް 22 ޖުލައި 2019 ގައި ކުއްޖާ ލ. ގަން ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލަށް ދައްކައި ކުއްޖާ މެޑިކޯ ލީގަލް ރިޕޯޓު އެ ހޮސްޕިޓަލުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވެއެވެ.

4. 23 ޖުލައި 2019 ގައި ޗިލްޑްރަން ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސް އިން ކުއްޖާއާ އިންޓަރވިއު ކޮށް ކުއްޖާގެ ބަޔާން ނަގައެވެ. އެ ބަޔާނުގައި މޫސާ ޖަލީލު 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އެކި ދުވަސްވަރެއްގައި 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރިލް މަސްތެރޭގައި، ކުއްޖާގެ މާމަގޭގައި، ކުރިމަތި ފާޚާނާގައި އަދި ހިރިގަނޑުގެ އެކި ތަންތަނުގައި އަމިއްލަ ކަމަކާއި، ކުއްޖާގެ ކުރިމަތި ފާޚާނާގައި ޖަލީލުގެ ކަނާއަތުގެ ޝަހާދަތު އިނގިލި ތިރިން ކޮށްޓާލައިފައިވާކަމާއި އެކަމުގެ ސަބަބުން ކުއްޖާގެ ކުރިމަތި ފާޚާނާއިން ލޭއައުމާއި ކަމަށާއި އަދި ކުއްޖާއާ ދެކި ކަންކަމަށް ހިނގިދޯ ކުއްޖާގެ މަންމައަށް ކިޔައިދިންކަމަށް މި ބަޔާނުގައި ކުއްޖާ ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

5. މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން 2019 ޖުލައި 24 ވަނަ ދުވަހުގެ 18:30ގައި ޗިލްޑްރަން ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މޫސާ ޖަލީލު ގެނެވުނެވެ.

6. ބުނެވުނު ހާދިސާއާ ގުޅިގެން މޫސާ ޖަލީލުގެ މައްޗަށް ދެ ދައުވާއެއް 22 އޮގަސްޓް 2019 ގައި ދައުލަތުން އުފުލިއެވެ. އެދައުވާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ[2]؛

6.1. **ފުރަތަމަ ދައުވާއަކީ،** ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކެއް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތުގައި އަތްލުން ކަސްތުރުގައި އަތުލުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއެވެ.

[2] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ނަންބަރު : 1244/2019/O/1 ދަފްތަރުން ފޯމާއި ހަވާލާދީ 22 އޮގަސްޓް 2019 ގައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި "ދައުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމު".

މި ދައުވާ އުފުލާފައިވަނީ 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އެކި ދުވަސްވަރީންނާއި، 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އެޕްރީލް މަހުގެ ދުވަހެއްގައި ކުއްޖާގެ ގޭމަތީގައާއި، ކުރިމަތީފަރާތުގައި އަދި ހަށިގަނޑުގެ އެކި ތަންތަނުގައި މުސާ ޒަމީލު އަކްރަމް، ކުއްޖާގެ ކުރިމަތީފަރާތަށް މުސާ ޒަމީލުގެ ކަނާއަތު ޝަހާދަތް އިނގިލި ކޮށްޖާ ޖިންސީ ނިޔަތެއް އޮޅުވާން ކުއްޖާގެ ހަށިގަނޑުގައި އަތްލާފައިވާތީއެވެ.

6.2 **ދެވަނަ ދައުވާއަކީ،** ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާއި އަދަބުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ބަލާލާދީ، މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން މީހަކު، ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ ފޮޓޯއެއް ނުވަތަ ފިލްމެއް ނުވަތަ ފިލްމުގެ ކުޑަކުއްޖަކަށް ދެއްކުން ނުވަތަ އެފަދަ އަމަލެއް ހިންގާ އަދި ކުޑަކުއްޖަކަށް އިއްވުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއެވެ.

މި ދައުވާ އުފުލި ސަބަބަކީ، 2018 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2019 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހާއި ހަމައަށް އެކިއެކި ދުވަސްވަރުތަކުގައި، ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ ގެއަށް ގޮސް ކުއްޖާއަށް މީނާގެ ފޯނުންނާއި، ކުއްޖާގެ ފޯނަށް ކްރޯމް އެޕްލިކޭޝަން އަޅައިދީ، ކްރޯމް އާއި ގޫގަލްގައި ހޯދައިގެން ބަރަހަނާ މަންޒަރު ދައްކަވައިދޭ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ ދައްކާފައިވާތީއެވެ.

7. މި ބަޔާންކުރެވުނު ދައުވާތަކުގެ ތެރެއިން، ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ ފޮޓޯއެއް ނުވަތަ ފިލްމެއް ނުވަތަ ފިލްމުގެ ކުޑަކުއްޖަކަށް ދެއްކުން ނުވަތަ އެފަދަ އަމަލެއް ހިންގާ އަދި ކުޑަކުއްޖަކަށް އިއްވުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ މުސާ ޒަމީލުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ހަރުދަނާކޮށް ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 68/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

8. މޫސާ ޢަލީފުޅުގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅި ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތެއް އޮވެގެން ޤަސްދުގައި އަތްލުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ބިނާކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ހެކިތަކުގެ މައްޗަށެވެ.[3]؛

8.1 ކުއްޖާގެ މަންމަ: (މޫސާ ޢަލީފު 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފަހު ދުވަސްވަރާއި 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަސްދުވަހުގައި، ކުއްޖާގެ [illegible]، ކުރިމަތި ފަރާތާއި އަދި ހަށިގަނޑުގެ އެކި ތަންތަނުގައި، އަތްލައި، ކުއްޖާގެ ކުރިމަތި ފަރާތަށް މޫސާ ޢަލީފުގެ ކަނާއަތުގެ ޝަހާދަތް އިނގިލި [illegible] އެކަމުގެ ސަބަބުން ކުއްޖާގެ ކުރިމަތި ފަރާތުން [illegible] ކަމާއި އަދި މިކަންކަމާ ގުޅިގެން ކުއްޖާ [illegible] ގައިގެ [illegible] ބަލިވި ކަމާއި، ކުއްޖާއާ މެދު ކަންހިނގިގޮތް މީހާއަށް ކުއްޖާ ކިޔާދީފައިވާކަން ސާބިތުކުރަމުން.)

8.2 ކުއްޖާގެ ބައްޕަ: (ކުއްޖާއާ މެދު މޫސާ ޢަލީފު ޖިންސީ ޢަމަލު ހިންގާފައިވާ ކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ކުއްޖާ އޭނާގެ މަންމައަށް ކިޔައިދިނުމުން ކުއްޖާގެ މަންމަ މީހާއަށް އެވާހަކަތައް ކިޔައިދިންކަން ސާބިތުކުރަމުން.)

8.3 ކުއްޖާ: (މޫސާ ޢަލީފު 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފަހު ދުވަސްވަރާއި 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަސްދުވަހުގައި، ކުއްޖާގެ [illegible]، ކުރިމަތި ފަރާތާއި އަދި ހަށިގަނޑުގެ އެކި ތަންތަނުގައި، އަތްލައި، ކުއްޖާގެ ކުރިމަތި ފަރާތަށް މޫސާ ޢަލީފުގެ ކަނާއަތުގެ ޝަހާދަތް އިނގިލި [illegible] އެކަމުގެ ސަބަބުން ކުއްޖާގެ ކުރިމަތި ފަރާތުން [illegible] ކަމާއި އަދި މިކަންކަމާ ގުޅިގެން ކުއްޖާ [illegible] ގައިގެ [illegible] ބަލިވި ކަމާއި، ކުއްޖާއާ މެދު ކަންހިނގިގޮތް ކުއްޖާގެ މަންމައަށް ކިޔައިދީފައިވާކަން ސާބިތުކުރަމުން.)

[3] "ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމު" ގެ ޢަދަދު 2 ގައި. އަދި މިބަޔާންކުރެވުނު ހެކިތައް ދައުލަތުން ޝަރީޢަތުގައި ހާޒިރުކޮށް ހެކިންގެ ހެކިބަސް ޝަރީޢަތުން ހޯދާފައިވެއެވެ.

8.4 ކުއްޖާގެ ބައްޕަ (16 އ.): (މޫސާ ޢަލީމް ވ. ފުނަދޫގައި ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ ގެއަށް ގޮސް އުޅޭ ކަމާއި، އޭގެ ޗިލިކޮޕީގައި ގެއްލުނުގެއިން މޫސާ ޢަލީމްއާ ކުއްޖާ ވާހަކަ ދައްކަނީ ބިޑު މަންޒަރު ފެންނަކަމާއި 2019 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ ކުރީކޮޅުގެ ދުވަސްކޮޅެއްގައި މޫސާ ޢަލީމް، ކުއްޖާ ގެންގޮސް ފޮނުވުން ކުއްޖާއަށް ކަންފަތްފަސް އެއްލައި ބަސްފަރުގައި ހިނގައިދިޔަ ފެނުނު ކަމަކަށް، 2019 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަސްތެރޭގައި ކުއްޖާގެ ފޯނު މެސެޖް އައުމުގައި ކުރީގެ އޭނާގެ ލޯބިވާކަމަށް ހިސާބު ބަލައިލާ ބަޔަކަށް ސަރުކާރު ތަކަށް ވަރުވަރުގެކަން އަސްދުން ކަމާއި، ކުއްޖާއާ މުދު މޫސާ ޢަލީމް ޖިންސީ އަމަލު ހިންގާފައިވާ ކަމުގެ މައުލޫމާތު ކުއްޖާ ބޭނާގެ މަންމައަށް ކިޔައިދިން ކަމާއި، އަދި އެވާހަކަތައް ދެކެވުން ފެނުމުން މޫސާ ޢަލީމް އެގޮތަށް ނުކުރުމަށް ފާހަގަކޮށްދީފައިވާކަން ސާބިތުކޮށްދޭކަން.)

8.5 ގެން ދިޔަނަމަ ހުށަހެޅުނު ތަހުގީގާތުގެ ރިޕޯޓާއި ރިޕޯޓް ފުލުހުގެ ތަހުގީގު ބައްޔާރު ކުރި ސަޕީނާ އަމަރުކުރި.

8.6 މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްއިން ތަހުގީގުކޮށްފައިވާ ކުއްޖާގެ ބާރުމު އަންގައިދޭ ރިޕޯޓް ތަހުގީގުކުރިފަރާތް.

8.7 މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްއިން ތަހުގީގުކޮށްފައިވާ ކުއްޖާގެ ބާރުމު އަންގައިދޭ ރިޕޯޓް.

8.8 ގެން ދިޔަނަމަ ހުށަހެޅުނު ތަހުގީގާތުގެ ރިޕޯޓާއި ރިޕޯޓް ފުލުހުގެ ތަހުގީގު ރިޕޯޓް.

8.9 ކުއްޖާ މައްސަލައިގެ ތަރުޖަމާކޮށް ދީފައިވާ ބަޔާނާއި ޝާހިދުގެ ވީޑިއޯ ރެކޯޑިންގ.

8.10 ކުއްޖާގެ ބައްޕަ (16 އ.) ތަރުޖަމާކޮށް ދީފައިވާ ބަޔާން.

9. މޫސާ ޖަމީލުގެ މައްސަލަ ދައުލަތުން އުފުލާފައިވާ، ކުޑަކުދިންގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތުގައި އޮވެގެން ޤަޞްދުގައި އަތްލުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ގުޅޭ މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި ދިޔާ ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާގައެވެ.

ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތް

10. މިމައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ނަންބަރު 67/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާގައި ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން ނިންމި، ލ. ފޮނަދޫ ދަރިއާ މޫސާ ޖަމީލުގެ މައްސަލަ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކާއި އަދަބުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ކުޑަކުދިންގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތުގައި އޮވެގެން ޤަޞްދުގައި އަތްލުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކާއި އަދަބުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (އ) ގައި ބަޔާން ކުރާ، އެކަށީގެންވާ ޝަރުޢީ ހެކި މިންވަރަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުނުވާކަމަށެވެ.

11. އެ ނިންމުން ބާޠިލުކުރި ސަބަބުތައް ކަމަށް ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ؛

11.1 ކުއްޖާގެ އަތުގައި އޮންނަ ފޯނުން އޮރިޔާން މަންޒަރު ދައްކާފައިވާ ފޮޓޯ އާއި ވީޑިއޯ ފެނުނު ކަމަށާއި އިންޓަރނެޓް މެދުވެރިކޮށް އެފަދަ ފޮޓޯ އާއި ވީޑިއޯ އެފޯނުން ބަލާފައިވާކަން ފެނުނު ކަމަށާއި، ފޯނު ބެލުމުން އެކަން އެނގޭނެ ކަމަށް ކުއްޖާގެ މަންމަ ބުނާ ބުނުމާއި އެފޯނުން އެފަދަ ފޮޓޯ އާއި ވީޑިއޯ ފެނުނު ކަމަށް ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ބުނެފައިވާ ބުނުމާއި އަދި އެފޯނުން އެފަދަ މަންޒަރު ދެއްކި ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނިކަމަށްވެސް ކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފޯނުގެ މޮބައިލް ފޮރެންސިކް

ރިޖޫޢުގައި އެ މުޤައްރިރު ފޮނު ތަބްލީޣު ކުރުމުން އިތުރާޟް މަސްޢަލަ ދަތުރުކުރައްވާ ވޯޓު އަދި

ވީއިރު ފުރިހަމައިންނާ ކަމަށް ބުނެފައިވާތީ މިމައްސަލައިގެ މުޅި ހާދިސާ ފުރިގެން އަދި އަޅުގެ

މައްސަލަ މިފަރާތްތަކުން ބުނާ ބުނުމެއް ބަޔާންތަކުގެ ޤަޟިއްޔާއެއްގެ ބުނާ ބުނުމެއް ކަމާއިމެދު

ޝަރީޢަތަށް ވަރަށް ބޭރަށް ސާފުވާ އުޅުނު، ހަމަ މިމައްސަލާގެ ބަޔާނަކަށް ހިމެނޭ ދެއްވާ

އުފެދިފައިވާ މި މައްސަލާގައި ކަން ހިނގާފައި ޑޮކިއުމަންޓް މި ފަރާތްތަކުން ކިބައިފުރިފައިވާ

ވަރަކަށް އެވަރަކަށް ތުހުމަތުގެ ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތު އުފެދި ދާން ފަދަ ކަންތައްތަކެއްކަމަށް؛

11.2 ކުއްޖާގެ ހެޔޮ ބަލަހި އާދައާ ހިމާޔަތް ޤަބޫލުކުރެވޭ ޙައްޤުތަކާ ޝަރީޢަތުން ބެލިއިރު، ކުއްޖާ

ކިބައިގެ ވަރަކަށްތަކުގެ ތުހުމަތުން ވަރަކައިގެ ކިބައިގެން މިހެން ކިބައިމެދު ފަދަ ތެޔޮހޮޑު

ނަތީޖާއަކީ މިގޮތުން މިނޫނީވެސް ދަރަނިޖެހުން ވާހަކަދެއްކުމަށް ކުއްޖާއަށް ހަމަޖެހިނު ކޮށް

ދިމާވާކަން ކަމަށްވި ކުއްޖާ ވަލިގެން ހުރި އެއްބަޔާއި ވަލިގެންހުރި އެކި ބޭފުޅު ކަމެއް ނުވަތަ

ނުނަކަމް، މޫސާ ޢަލީފު ވަލިގެން ހުރި އެއްބައިގެ ތަފްސީލާއި ކުރި ކަންކަން ވަކިވަކިންނާއި

ކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގައި ހުރަވާ ވަގުތު ފަދަ ތަފްސީލު ނަތީޖާކަމަށް؛

11.3 މޫސާ ޢަލީފުގެ އަތުގައި އޮތް ފުރުސަތާއި ކުއްޖާ ގެންގޮސް ފުރުސް ބަލަހައްޓާ މަސްޢަލަ

ދަތުރުކުރައްވާ ވޯޓު އަދި ވީއިރު ދަތުރުކުރި އެދި ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ އަނިޔާ ކުރުމަށްޓަކައި މޫސާ

ޢަލީފު ތަޢާރުފުވެފައިވާ ކުރިއަށްގެ ގޮތުގައި ބެލެހިފަތްތަކުގެ ކަމަކަށްނުވާތީވެސް، ކުއްޖާގެ

އަތުގައި އޮތް ފުރުސަތުވެސް އަދި މޫސާ ޢަލީފުގެ އަތުގައި އޮތް ފުރުސަތުވެސް ކުއްޖާއަށް އެފަދަ

މަސްޢަލަގެ ދަތުރުކުރިކޮށް ފުރުސަތު އެއްޗެސް ފަރާތްގެ ހުރިހާގޮތް ތަފްސީލު ހަރަކާތްތެރިވާނަށް،

ކުއްޖާ ގެންގޮސް ފުރުގެ ތަޢާރުފުވެ ބެލެހިފަ ހުރުމުން ޢިނާޔަތް މަސްޢަލަ ދަތުރުކުރައްވާ ވޯޓު

އަދި ވީއިރު އެދުމުން ފުރިހަމައޮވާ ކަމަށް އެ ފުރުގެ މުޤައްރިރު ތަޢާރުފުވެފަ ރިޖޫޢުގައި

ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވާ ޖިންސީ ގުޅުމަކީ ކުއްޖާ ހޯދުން ފަރުވާކުރުމަކަށް ކުރިކަމެއް ކަމަށް ބެލެވެން ހުރި ކަންކަމަށް ޝަރުޢީކޮށް އުފުލިފައިވާކަމަށް؛

11.4 މޫސާ ޢަލީފަކީ ކުއްޖާއާ ތިމާގެ މިހަކަން ވާހީ ކުއްޖާ އުޅޭ ގެއަށް ދިޔައިރުވެސް އޭގެ އެއްވެސް މިހާރުން ކުއްޖާގެ ގައިގައި މޫސާ ޢަލީފު އަތްލި މަންޖަހު ފުރިހަމަ ނުވާކަމަށާއި، އަދި މޫސާ ޢަލީފު ކުއްޖާގެ ކުރިމަތި ފަރާތަން އިސްކުރި ކަރުދުން ކުއްޖާ ހުނަރައިސް ރޯޅުވި ބޭރަން ތަދުވު ބަލިވެގެން ކުއްޖާގެ މަސްމަ ކުއްޖާ ޢުޘްމާނަން ދުވަލި ކަމަން ބޭނުނުމަވެސް އެ ކަން އުނގެނެން ލިބުމުން ހުރަހަށް ފަށާ ނުވާކަމަށް؛

11.5 ކުއްޖާގެ ކުރިމަތީގައިތިބެގެން މޫސާ ޢަލީފު އިސްކުރި ކަރުދުން ދުވައިކަމަށާއި، ދޭ އަދިވާހަކަ މަސްމަ ކަށިގައި ބޭނުކަމަށާއި ދުވަހު ކުއްޖާގެ ކުރިމަތި ފަރާތަން މޫސާ ޢަލީފް އިސްކުރި ކަރުދުން ކަމަން ކުއްޖާގެ މަސްމަ ކަށިގައި ބޭނުން އުޅެދަ ނުބޭނުވީ ހަނދާން ނެތިގެން ކަމަން ކުއްޖާގެ ބައްޕަގައި ކުއްޖާ ބޭނުފައިވާއިރު، ކުއްޖާގެ މަސްމައާ ދުލުދު އެންނަނީ ވަރަށް ގަދަގުދުއްކަމަން ކުއްޖާގެ މަސްމަ ޖެހޭތަ އަން ކިޔައިދީފައިވާ އިރު، މަސްމައާ އެއްވެ ގަނޑު ގުދުއް އެންމެންދެކިދޭކަ އަދި އެއްދުގެ ކުއްޖަކަން އެއްވެ ކަލެއް ދިޔާވުމުން ހަނދާން ނެތިގެން މަސްމަ އަން ކިޔައިނޫ ހުށަހަޅާ ކަމަން ނުބެލެވޭކަމަށް؛

11.6 ކުއްޖާގެ މަސްމަގެ ބަޔާންގައި ކުއްޖާ މަސްމަ އެވަރަކަށް ކިޔައިދިނީ ކުއްޖާ ވަރަށް ބޭނުން ދޭދި ހުރިކަމަށް ބޭނުވައިޔަފައިވާ ކުއްޖާގެ އިނގިރޭސިގެ އެގޮތް ވީޔާ ދާކޭދެނގެ އަން ބަދައިރު، އެވަރު ކަލެއް ކުއްޖާގެ މޫނު މަތިން ފެންނަން ނުކުތުކަމަށާއި، ކުއްޖާ އެވަރަކަށް ކިޔައިދިނުމުގެ ސަފާސާ ގޮތުގައި ހުވާ ކަރަމް ގޮތަކަށް އިނދު މަސްމަކަށް ކިޔައިދިނީ ކަމަން ފެހެލެވޭކަމަށާއި، ޑރިސާ ހިނގާގޮތް ކިޔައިދިން އިން އެ ދުފުރުގެ ކުއްޖަކު އެވަރަ ޑރިސާއާއި ހިނގުމުން ކިޔައިދިނުމަށް ކުރުނުހުންނާން ފަދަ ޢާދިލުން ފުރައް ހާސްކަމް ކުއްޖާގެ

ކިބައިން ފެންނަން ނެތުމުން އެއީ ހަމަ ހަފްތާތަކުގައިވެސް ހިނގާފައިވާ ކަމެއް ކަމަށް ސުވާލު އުފެދޭ ކަމަށް؛

11.7 ކުއްޖާ މިވާހަކަތައް ކިޔައިދީފައިވަނީ އެންމެ ފަހުން މިފަދަ ބާރުސާއްޔެއް ކުއްޖާއާ ދެކޮ ހިނގި ތާރީޚުގެ (2019 އޮގަސްޓު މަހުގެ ދުވަހެއްގައި) ގާތް ގަނޑަކަށް 03 މަސް ދުވަސް ފަހުން ކަމަށް ވާއިރު ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ އުސޫލުތަކާބެހޭ ޚާއްސަ އަހުކާމުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ބާރުސާ ހިނގިކަމަށް ކުއްޖާ ބުނާ ދުވަސް ވަނީ، ކުއްޖާ މިވާހަކަތައް ކިޔައިދީފައިވާ މުއްދަތާއި އަޅާކިޔާއިރު، އެ މުއްދަތަކީ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ހ) ގައި ބުނާ ފަދައިން ބާރުސާ ހިނގި ވަގުތާއި އެ ވާހަކަ ކިޔައިދިން ވަގުތާ ދެމެދު ހުރިގޮތް މުއްދަތެއް ފާއިތުވެފައިވެސް ކިޔައިދިނުމުގައި ކަމަށް ބެލެވޭން ނެތްކަމާއި އެ މުއްދަތަކީ ބަލާއިރު މި ވާހަކަތައް އެހެން ގޮތަކަށް ބަދަލުކޮށްގެން ދެއްކުމުގެ ފުރުސަތު އޮތްކަމަށް ބެލެވިދާން ކަމަށް؛

11.8 ބާރުސާ ހިނގިކަމަށް ބުނާ ދުވަސްވަރު ކުއްޖާ އުޅޭގަން ދޫނި ޤަމީޞާއި އިޒާރު ބައްޕަ މީހުން ދޫކޮށް އަނބުރާކަމަށް؛

11.9 މެޑިކަލް ރިޕޯޓުގައި ހުކުގެ ގޮތުގައި ބެލެވިދާނެކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަމަކީ މިޔާރާތުގެ ޒުވާން ހިނގާފައިވާ ކަންކަން ޝުނިކެއްކަން ހިނގާފައިވާ ކަންތައްތައްކަމުގައި ބެލުމުގެ ފުރުސަތު އޮތްކަމަށް؛

11.10 އަދި ދުވަސް ޤަމީޞުގެ މައްޗަށް ޖެހި ކުރެއް ސާބިތުވެފައިނުވާކަމަށް މެޑިކަލްގައި ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާ:

12. ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ދަޢުވާއާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ އެދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

12.1 ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ދަޢުވާއިން މޫސާ ޢަލީގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތެއް އަތްލުން ތަޙްޤީޤުގައި އަތްލުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެއްކާއި ޤަރީނާއަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްނުކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލަށް ރިޢާޔަތް ނުކޮށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ އެވެ.

13. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ނުކުތާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ތަފްސީލުގައި ދައުލަތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބުނެފައިވަނީ؛

13.1 ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގައި ހެކި ވަޒަންކުރުމާއި ހެކިބަސް ބަލައިގަތުމުގައި ޢަމަލުކުރަންވާގޮތް އެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާއާއި އެ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާއާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ދަޢުވާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފުން ދައުލަތުން ބަލާފައިވާ ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ދިނުމަށް ވަޒަންކުރަނީ އެއީ

އާދަމާ ހިލާފަށް ދޭހަކުރެވޭ ހެކިބަހެއްގެ ކަރަފުރުކުރުން އެއީ ޝަރީޢަތް ހުރި ވަޖަންކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭނީ މިންގަނޑުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ. ކޮންމެ ހެކިބަހެއް އާދަމާ ހިލާފަށް ބުނާ ހެކިބަހެއް ނުވަތަ ހަރަކާތެއް ކަނޑައެޅުމުގައި ޝަރީޢަތުން ބޭނުންކުރާ މިންގަނޑު ދިނުމަށް ހަދާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ވަކިވަކިގޮތުން ކަރުދާސްތަކުގެ ހެކި ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭނެކަމެވެ،

މިގޮތުން ބަލާއިރު، މި މައްސަލާގައި ކޮންމެ ތުހުމަތަކާ ގުޅިގެން ދިފާޢު ބަޔާނާއި އެ ބަޔާނުގެ އެކި ވަގުތުތަކުގައި ތަހުގީގު ދިން ކޮންމެ ބަޔާނަކީ ކޮންމެ ތުހުމަތު އާދަމާ މިމައްސަލައިގައި އަނިޔާ ލިބުނު ކޮންމެ އަސާސީ ސުލޫކު ދިރާސާކުރުމުގައި ސަރީޢާ ގޯހުކޮށް ހިތްވަރު ގޮތުގައި ހުކުމްތަކާ ގުޅޭ ބަޔާނުގެ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ގޮތުން މިމައްސަލައިގައި އަނިޔާ ލިބުނު ކޮންމެ މައްސަލަގެ ތުހުމަތުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ހާލަތުން ބަލާއިރު ކޮންމެ ތުހުމަތެއް ގޮތުގައި އަނިޔާވެގެން ދެމެދު އަމާޒުވި ކުށްތަކުގެ އަލިއަޅަން ދިޔައިރު ކޮންމެ ދުވަހަކު ބަލާލެވޭ މަސައްކަތުން ހުކުމްކުރެވޭނީ ތިމާވެށިން ބަޔާންކުރާ ކަމަށެވެ. އަދި ކޮންމެ ދުވަހު އަމަލެއް ހިންގިކަމަށް ކޮންމެ ބަޔާން މަސައްކަތުގައި މުދާ ގޮތުގައި އިސްތިހާރު ހެއްކަށް ދެއްކިފައިވާ ކޮންމެ މުދާ ގޮތުގައި ޝާހިދުން އާއި އެއްޗެހި ތަކެތި ކަމަށް ހެކިބަހުން އެނގެން ނެތްކަމަށް ބުނެވޭނެ ނިސްބަތުން ކޮންމެ ބަޔާނެއް ހާމަކޮށްފައިވާ މަސައްކަތް ތަކެތި ބޭނުންކުރެވިފައިވާ އިތުބާރު ބަޔާނުގައި ހެކިބަހުގެ ގޮތުގައި ކޮންމެ ބޭނުމަށް ދިމާވާ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހެކިބަހެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ޢާއްމު ބަޔާނަކަށް ނުވާތީ، ކޮންމެ ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ އެ ބަޔާނުގެ ހަޤީޤަތް ހާމަކުރުމަށް ބައްދަލުކުރެވޭ ކަރުދާހުގެ ބަޔާންތައް ހެކިބަހެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމަށެވެ. މަޝްވަރާގައި ބައިވެރިވި ބާރަކީ އިސްލާމްދީން ކޮންމެ ފަރާތެއްގެ އަމާޒު ގޮތުގައި ހިނގާފައިވާ ކަމުގެ ބަޔާނާއި ހަމަޔަށް ވަކިވަކިން ބަޔާންކުރި އިއުތިރާފު ޝަރީޢަތަށް އިސްތިސްނާ ހަމަ ކުރާނެ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ހިނގާފައިވާކަން ބަލާލުމުން ކަރުދާސްތަކާއި މުދާ ކޮންމެ ބަޔާނާއި ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ މައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތުގައި ވިސްނާ

އިންކާރު ކޮށްފައިނުވާތީ އެކަމަކީ ހަޤީޤަތުގައިވެސް ހިނގާފައިވާ ކަމެއްކަމަށް ބެލެވޭކަމަށެވެ. މިމައްސަލާގައި ޙާދިޘާ ހިނގިއިރު މޫސާ ޢަލީލް ގެންގުޅުން ނޫން ކުއްލިހަރަކާތް ގެއްލުނުކަމަށް ބުނެ މޫސާ ޢަލީލްގެ ފަރާތުން ތަޙުޤީޤުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، މޫސާ ޢަލީލްގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ތުހުމަތު އިޘުބާތު ބޮޑުވެގެންދާކަމާ މި ޙާދިޘާ ހެންދަމިއްވާ ތަކުގައި ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ ގެއަށް އަރައިސް އައިސް ހުރި މީހަކު ކުއްލިހަރަކާތް އެގޮތަށް އައުން ހުއްޓުވުން މޫސާ ޢަލީލްގެ އަމަލުން ޢަލީލަށް ކުރެއް ކުރުމުންކަމަށް ޔަޤީންކުރެވޭތީ ކަމަށް ބެލެވޭކަމާ އެކަމާ ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ގާތުން އެދުމާ ގުޅިގެން ކަމުގައެވެ. މިކަންކަމާ ގުޅިގެން ކުއްޖާގެ ބަޔާނުގައި އަދި ކުއްޖާ ޖިންސީގޯނާއަށް ނިސްބަތްކުރެވޭ އަދި ކުއްޖާ ފުރުންގެ ތަޙުޤީޤުގައި ހިނގައިދިޔަ ހިނގައިދިޔަކަމާ ދުވަސްތަކާއި މި ޙާދިޘާއަކީ ހިނގާފައިވާ އަދި ކުއްޖާ ހިނގައިދިޔަ ހިނގައިދިޔަކަމުގެ ތަފްޞީލު ހިނގައިދިޔަ ހިނގައިދިޔަކަމަށް ބެލެވޭކަމަށެވެ.

13.2 ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެކިންގެ ތެރެއިން ޝަރީޢަތަށް އެހެއްކެއް ބަލައިގަނެވޭނެ ޝަރުޠުތަކަށް ފަސޭހަކުރުން ނިންމާ ސަބަބަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތީން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްކަމަށް ވާންޖެހޭނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/192 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މިމައްސަލައިގެ ޙާދިޘާ ހިނގިދުވަހު ކުއްޖާގެ މަންމަ އާއި މިމައްސަލާގައި ކުއްޖާގެ އިޖުތިމާޢީ ޙާލަތު ބަޔާންކުރާ އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރގެ އެސިސްޓެންޓް ސޯޝަލް ސަރވިސް ވޯކަރު ޚަދީޖާ ރަޝީދާ ޢަބްދުއްރަޙީމަން ކިޔައިދިނުން ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "އެކަމެއް ހިނގިދުވަހު ވީނަ ދުވަސްތަކެއް ނުވަނީސް" ޝަރީޢަތުގައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ނިންމާފައިވާ ކެރިދިނުމަން ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މިންވަރުދީ ހުއްޖަތު އުސޫލުތަކަކުން އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ

(ޢ) ގެ މަޤްޞޫދު އޮޅުވާލުން އަދި އިސްވެދެންނެވުނު ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމުގައެވެ.

14. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން ފާހަގަކޮށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން މިޤަޟިއްޔާގައި ހައިކޯޓުގައި އެދުނީ ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާގައި މޫސާ ޖަމީލުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތުގައި އަތްލާ ކުށުގެ ދަޢުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކުރުމަށެވެ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެކަށީގެންވާ ޝައްކުނުކުރެވޭ މިންވަރަށް މި ދަޢުވާ ސާބިތުވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެ ކޯޓުގެ އަމުރު ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ.

15. އަދި މިދަޢުވާ ސާބިތުވެއްޖެ ނަމަ ދެވޭނީ އަދަބީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ބަލާލާއި އެމާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން 10 އަހަރާއި 14 އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން ކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރެއެވެ.

<u>އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތުގެ ވާހަކަ:</u>

16. ދައުލަތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަމާއި ދެކޮޅަށް އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި މޫސާ ޖަމީލުގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ؛

16.1 ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި، މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ކުށެއްގެ ހެކިބަސް ހޯދާކަމަށް ވާނަމަ

އެކުއްޖެއްގެ ހެކިބަސް ހުށަހަޅާފައި ކޮޅުން ބަލާއިރު، ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ބަލާއިރު، ފުލުސް

އޯޑީހުން ބަލާއިރު ކުއްޖާއަށް ފަރިތަ މާހައުލެއްގައި އަދި ކުއްޖާ ދެނެގަނެވޭ އެކުއްޖާއަށް އިތުބާރު

ކުރެވޭ ބައެއްގެ ހާޒިރުގައި އިންޓަވިއު ކޮށްގެން، އެ އިންޓަވިއު ވީޑިއޯ ރެކޯޑުކޮށްގެން ނުވަތަ

އެކުއްޖަކީ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ ކުއްޖެއްނަމަ އެކުއްޖާގެ ބަލަހައްޓާ ތަރުޖަމާ ކޮށްދިނުމަށް

ކަމުގެ ތަފްޞީލުކަން ހުރިހާ ހާލަތުގައި އެކުއްޖާ ދެނެގަނެވޭ އެކުއްޖާއަށް އިތުބާރު ކުރެވޭ

ބައެއްގެ ހާޒިރުގައި އިންޓަވިއުކޮންޑަކްޓްކުރެވޭ އިންޓަވިއު ވީޑިއޯ ރެކޯޑްކުރެވޭ ގޮތަށް، ބައްލަވާނެކަމަށާއި

ކަމަށާއި، މިމައްސަލާގައި ބާރުން ނުވަތަ ފުރުސަތު ކުއްޖާއާ އިންޓަވިއު ކުރި ކުއްޖާގެ

ހާޒިރުގައި ކަމާއި ކުއްޖާގެ ވީޑިއޯ ރިކޯޑިން ހަދާފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމަށެވެ. އަދި

އިންޓަވިއުގައި ފުރުސަތު ބައިވެރިވެފައިވާކަމާއި އަދި ހާޒިރީ ރިކޯޑު ކުރެވިފައިވާކަން މި

މައްސަލާގައި އެނގެން ނެތްކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ކުއްޖާގެ ބަޔާން ނަގުމުގައި

ހަމަލާކުރެވިފައިވާ ކަސްބަށް އެޅިފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާއި ޚިލާފުވާކަމަށްވާތީ ކުއްޖާގެ ބަޔާނަކީ މި

މައްސަލާގައި ބަލައިގަނެވޭނެ ހެކިއެއް ނޫންކަމުގައެވެ.

16.2 އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާގައި،

ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މައްސަލަތަކުގައި މައްސަލަ ނިންމުމަށް ވާޞިލުވުމުގައި

ތަރުތީބުކުރު ފަރާތުގެ ހައްޤުތަކަށް ފަސޭހަކުރު ރައްކާތެރިކަން ވާޖިބުކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން

އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށް، މި މައްސަލާގައި މޫސާ ޖަލީލްގެ ވަސީ ބަރުމަތިކުރު

ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އެބަޔާނާ ކަމަށް އެގޮތުން؛

- ފުރަތަމަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި، މައްސަލާގައި ހުރަހަގާ ހެކިބަހަކީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ހޯދިފައިވާ ހެކިބަސްތަކެއް ކަމަށް ޔަގީންކުރުމެވެ.

- ދެވަނަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކަކީ މައްސަލައާ ހަމައެކަނި ހުރި ގުޅުމެއް ކަމަށް ބަލައިގަނެވޭކަމެވެ.

- އަދި ތިންވަނަ ކަމުގެ ގޮތުގައި، އެއް ހުކި އަސްއެހެއްކަން ބާރުދު ގޮތާއި މިންވަރަށް ބަޔާންވާނެކަމަށް.

- އަދި ހަތަރުވަނަ ކަމުގެ ގޮތުގައި، އެއްވެސް ހައްކެއް ހާލަތުގައިވާ ގޮތުން ނުވަތަ އެ ހުކުގެ ޠަބީޢަތުން ހުކުގެ މުޢުތަބަރުކަން ދަށްވެ އެ ހައްކަށް ބަދަލާ ނުވާވާނެވަރު ހަރަކާތް ގެނުވިއިދިވެއްވާކަން ނުވަތަ ތޫނުކަންވަރު މައްސަލާގެ ވަރަގެންވާ އެއްގެހަލި ކަށަވަރުކަން ބަޔާންޖެހެންކުރުމަށް.

16.3 ކުށުގެ ހިޔަރިދީނުން އަސާސަކަން ބަޔާންވެން މައްސަލަ ސާބިތުވާކަން ނިންމުމުގައި ކުށުގެ ހުކިބަހާ އާދަތް ހުއްދަކަން ޤަބޫލުކުރެވޭ ޤަދަ ހުކިބަހެއްގެ ބާރުމުގައި ހުކިބަސް އެކުލެވުން އެއްގޮތަށް ބަލާއިރު އަދި ކުށުގެ ހުކިބަސް ބާރުވުން އެއްގޮތަށް ބަޔާންވާން ކަމަށް ދިވެހިބަސްފަސް ޤަސްދުކުރެވިގެން ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުގައިވާ ކަމަށްދީ،

މިމައްސަލާގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު މައްސަލަ ފެންމަތިވެގެން ފުރަތަމަ އައިސްފަ މިވަނީ މި ކުށުގެ ގެންގުޅެން ކުށުގެ މަންމަ ދިރިފައިވާ ފޮނުވުން އާރިޔާން މަންޖަރު ދަރުކުވައިދީ ފޯނާއި ވީޑިއޯ ކުށުގެ ބާބު އާއި ކުށުގެ މަންމަ އަން ފޯނުން ހިސާބުންކަމަށް ހުށަހަޅައި، ކުށުގެ އަޙުން ފޯނު އަމުލައި ބޮޑުވީ، ގާގުލައި ޢިލްގެން އާރިޔާން މަންޖަރު ދަރުކުވައިދީ ސާއިޤުކަން އެ ފޯނުން ވަރު ފޮނުއާއި ވީޑިއޯ ބަލައި އެހެރިހާއެއްކަމެއް، ހުރިކަމަން ކުށުގެ ބާބު ދަރުކާޑުގައި ބޮނޑުވައި ވާ ކަމަށްދީ، އަދި ކުށުގެ މަންމަ ޝަރީޢަތަން ދިން ބަޔާނުގައި ކުށުގެ އަމުގައި ފޯނުގައި އެވަރު އާރިޔާން މަންޖަރު ދަރުކުވައިދީ ފޮނުއާއި ވީޑިއޯ ހުރިޖެހި ދުކަންކަމަން އެވަރާއެންވެސް ބޮނޑުވައި ވީނަމަވެސް އެފޯން ފުރުނުގެ މޮބައިލް ފޮޓޯ ގެލެރީ ފުރުޅުފިކުރު އެނަމާއިޖް ކުރުވައިވާކަމަށް، އެރިފޮޓޯގައި ފޯރެގެކުރުވައިވާ މައިގަނޑު ކަނކަމަން ބަލާއިރު، 2019 ޖުލައި 23 އިން 2019 އޮގަސްޓް 15 އާ ދެމެދު ވަގުތު ބޮނޑުވުނު ހިސާބީ ލޮގެއް ފުނޑުއިނުވާކަމަން ވަރަން ސާފުކަން އޮގައި ބައަތުކުރުވައިވާކަމަށް އަދި

މިގޮތުން ތަޙްޤީޤު ކުރުމުން އޭރިޔާން މަންޒަރު ދައްކުވައިދީ ފޮޓޯ އަދި ވީޑިއޯ ފުޓޭޖް ނުވާކަމަށްވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި،

މިހާރު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގަމުން ގެންދާ މަންޒަރެއް ނުވަތަ ފޮޓޯއެއް ނުވަތަ ފިލްމެއް ނުވަތަ ފިލްމެއްގެ މަންޒަރެއް ކުޑަކުއްޖަކަށް ދެއްކުން ނުވަތަ އެފަދަ އަމަލެއް ހިންގާ އަޑު ކުޑަކުއްޖަކަށް އިއްވުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ޝަރީޢަތުގެ މައްޗަށް ސާބިތު ނުވާކަމަށް ހުކުމްކުރުމުގައި ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 68/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ކަމަށާއި ދައުލަތުން އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައި ނުވާކަމަށްވެސް މޫސާ ޖަމީލުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

17. މިގޮތަށް މައްސަލަތަކުގައި ހުށަހެޅޭ މައިގަނޑު އަސާސް ޤާނޫނީ ކުއްޖާގެ ބަރުގެ މައްސަލަ ކަމަށްވާއިރު ކުއްޖާގެ ބަޔާނާ އާދައާ ހިލާފަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ބަޔާނަކީ ބަލާއިރު ކުއްޖާ ކިޔައިދޭ ވާހަކަތަކުގައި ތެދުބަހުން ވާހަކައެއް ކިޔައިދޭ މިހާރު ކިޔައިދޭން ފަދަ ތަފްސީލުތަކެއް ނެތްކަމަށާއި، ހަމައެއާއެކު ކުއްޖާގެ އަތުގައި އޮތް ފޯނުންވެސް އަދި މޫސާ ޖަމީލުގެ އަތުގައި އޮތް ފޯނުންވެސް ކުއްޖާއަށް އޮޅުން މަންޒަރެއް ދައްކުވައިދިން ފޮނުން އެއްވެސް ފާހަގަކޮށް ހުރިކަމުގެ ދަލީލެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށް، ކުއްޖާ ކުރިން ކުއްޖާގެ މަންމަ ދިޔައިރާ ފޮނުގެ ފޯނުން ސިޓީ ތަޙްޤީޤު ކުރުމުން އޭރިޔާން މަސްޖިދު ދައްކުވައިދީ ފޮޓޯ އަދި ވީޑިއޯ އޮފީހުން ފުރިހަމަ ނުވާކަމަށް ފޯނުން ސިޓީ ރިޕޯޓުން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ސާބިތުވާ ކަމަށާއި، ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ފިޔަވައި ދެންހުރި ކަރުދާސްތަކަށް ބަލާއިރުގައި އެއާއި އެއްވެސް މިކަމަށް ކުއްޖާގެ ގައިގާ މޫސާ ޖަމީލު އަތްލި މަސްޖިދު ފުރިހަމަ ނުވާކަމަށާއި، އަދި މޫސާ ޖަމީލު ކުއްޖާގެ ކުރިމަތީގަ ބާރަމަތަކަށް އިސްތިޢުމާލު ކޮށްފައިވާ ކުއްޖާ ހުރި އަރިހުން ހަމަޖެހިލާ ބޭސްފަތް ތަފާތު ބަލިވެގެން ކުއްޖާގެ މަންމަ ކުއްޖާ ޑޮކްޓަރަށް ދައްކާފައިވާކަމަށް ބޭނުންކުރެވޭ މިމައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ތިރީސްވަނަ ކުށަކީ އެކަން އެނގޭނެ ތިރީގެ ހުށަހަޅައިފައި ނުވާކަމަކަށް.

18. ހަމައެއާއެކު ކުއްޖާގެ ކުރިމަތިފަރާތަށް ޖަމީލުގެ އިސްދިޔު ކޮށްފައިވާ ކަމަށް މަންމަ ކައިރިގައި ބުނަން އުޅުނުކަމާ އެވާހަކަ މަންމަ ގޮވުގައި ނުބުނުނީ ހަނދާން ނެތިގެން ކަމަށް ކުއްޖާގެ ބައްޕަގައި ކުއްޖާ ބުނެފައިވުމާއި ކުއްޖާގެ މަންމަ ޝަކުވާކުރުމުން ހަމައެހެންމެ ބޮޑުގައި ކުއްޖާގެ މަންމަޔާ ދެމެދު އޮންނަނީ ވަރަށް ގާތް ގުޅުމެއް ކަމަށާއި ފޮނުވާލައިގެން ބާއްވަފައިވާ ކުރިމަތިލުމުގައި އިހުށަ ގާތް ގުޅުމެއް އޮތްކަމަށް އަނެއްކާ ދަރިއަކު އަދި އެއްބުރުގެ ކުއްޖާއާ އެކު ހަޔާތާއި ނުރައްކާތެރި މަންމައަށް ކުރިމަތިވާނެކަމަށް ބިރުގެ ނުރައްކާ ކަމުގައިވެއެވެ.

19. އަދި މި ހާދިސާ ހިނގާފައިވަނީ 2018 ވަނަ އަހަރު އޮކްޓޯބަރުމަހާއި 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަހުގެ ދުވަހެއްގައިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ޕޮލިސް ފެމިލީ ސަރވިސަށް ކުއްޖާ ބާރުތަކުގައި މިވަރަކަށް ހިނގައިދިޔަވަނީ 23 ޖުލައި 2019 ދުވަހުކަމަށާއި، ކުއްޖާގެ އިޖުތިމާޢީ ޙާލަތު ވަޒަންކުރާ އެސެސްމެންޓް ރިޕޯޓް ހުށަހަޅަން ކުއްޖާއާ ވާހަކަ ދެއްކި ބޭރުގެ އެހެން ސްކޫލްތަކުގެ ކުއްޖާއާ ވާހަކަ ދައްކާފައިވާކަމަށް އާ ރިޕޯޓުގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެހީތެރިކަމާއި އަދި ހާލަތު ހިޔާލުކުރަމަށް ހާމަވެފައިވީ މިވަގުތު ގޮތުގެ ވަޑައިގެން ކޯޓުން ދަރިވަރުންނަށް 12/2009 ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ޓަރަގެޓު ލޯކަލް ޤާނޫނު (ކުޑަކުދިންނާ ބެހޭ ގާނޫނު ދަށުން އެކަލާ ޖިންސީ ގޯނާ ކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ވަޒަންކުރުމަށް ހާދިސާ ހިނގިކަމަށް ކުއްޖާ ބުނާ ދުވަސްވަރާ އުނދަގޫ މިވަރަކަށް ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް ރިޕޯޓުކުރުމާ ގުޅުމާ އަމާޒުވާ ގޮތަށް އުޅުމަށް ދިމާވެ (ރ) އަދި (ހ) ގައި ބުނާ ފަދައިން ހާދިސާ ހިނގި ވަގުތު އުވާލަން ރިޕޯޓުކުރަން ވަގުތު ދުވަހު މާނަ ގުޅުމެއް ތާރީޚު ނުވަތަ ރިޕޯޓުކުރުން ރިޕޯޓުކުރުމަށް ގަޑީގެ ޝަކުވާ ކަމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/281 ޤަޟިއްޔާއިން އެނގޭ ގޮތުގައި ހާދިސާ ހިނގި ފަހުން 2 މަސްދުވަސް ވީއިރުވެސް ދުވަސްވަރު ފަހުން ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމުގައެވެ.

20. ކުއްޖާގެ މެޑިކޯ ލީގަލް ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރު ކުއްޖާ ޗެކްކުރަން ދައްކާފައިވަނީ 2019 ޖުލައި 22 ވަނަ ދުވަހު ކަމަށާއި، އަދި މިޙާދިސާއާ ގުޅިގެން ކުއްޖާ ޗެކްކުރަން ދައްކައި ޓެސްޓްތަކެއް ހަދާފައިވަނީ ޙާދިސާ ހިނގިތާ ގާތްގަނޑަކަށް 3 މަސް ދުވަސް ފަހުންކަމަށާއި ޗެކްކުރަން ފެނުނު ފެނުމުގައި ކުއްޖާގެ ޖިންސީ ގުނަވަނަށް ލިބިފައިވާ އަނިޔާއަކީ ދުވަސްވެފައިވާ އަނިޔާއެއްކަމާއި ކުރީގައި ލިބިފައިވާ އަނިޔާއެއް ކަމަށްވާތީ ކުއްޖާއަށް އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރު އޮގަސްޓްމަހު ކަމަށް ސީދާ ބުނެން އެފަރާތުން ނޭނގޭކަމަށް ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ.

21. އަދި މި ކުއްޖާ އަދި އޭނާގެ އާއިލާގެ ފަރާތުންވެސް މިކަމަކީ ވާހަކައެއް ހިތުން ހަދައިގެން ދައްކަންޖެހޭފަދަ އެއްވެސް ސަބަބެއް އެބައޮތްކަމާ އެކަން ތަޙުޤީޤުގައި އަދި ދަރު ކޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ މުއްދަޢާ ޢަލައިހިއާ ޝަރީޢަތުން ސުވާލުކުރުމުން ބުނެފައިވަނީ، މީނާ އިނގިލިން ގޮސް އެހެން ގެއްލުމަކަ އުޅުނުއިރު ގޮވައި އެގެއަށް ނުލާފައި އުމުރުސަލާމުގެ ތިބި ވަގުތު ބޭރަށް ރުޅިއައިސްފައި ކަމަށާއި، މާދިނައިން ގުޅާލި މުއްދަޢާ ޢަލައިހިގެ އަނބުރާ ވަރަށް ބޮޑަށް ރޮއި އައިސްގެން ކުއްޖާގެ މަންމައާ އުޅި ވަރަށް ބޮޑަށް މައްސަލަ ޖެހިގެން ކަމަށާއި އެކަމާބެހޭ ފުރިގެން ދެމީހުން ވަކި ކުރަމުންދަނީ އެބައޮތް ބަޔަކު ކައިރިގައި އުވާފަ ދައްކާފައި ކަމަށާއި، އޭނާ ތަޙުޤީޤުގައި ދިން ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވާ ކަމަށެވެ.

މޫސާ ޢަލީފުޅުގެ ފަރާތުން އުފުލި ގޮތް:

22. މޫސާ ޢަލީފުޅުގެ ފަރާތުން މިމައްސަލާގައި ދިފާޢިއްޔާގެ ހައިކޯޓުގައި އެދިފައިވަނީ ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ޝަރީޢަތުގައި މޫސާ ޢަލީފުޅުގެ މައްޗަށް ހުކުމްކުރެވުން ދައުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

މި މައްސަލާގައި ޖަވާބުދޭންޖެހޭ ނުކުތާތައް:

23. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ މައްޗަށާއި އެ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން މޫސާ ޖަމީލްގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލާގައި ހައްލުކުރަން ޖަވާބުދޭންޖެހޭ ނުކުތާތަކަކީ؛

23.1 ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާއި ޢަދަބުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލު މި މައްސަލަ ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ލިބިފައިވޭތޯ؟ އެ ހާލަތަށް ދަރުޖަޔުން ވަޒަންކޮށްފައިވަނީ ރަނގަޅަށްތޯ؟

23.2 މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަކާ ޚިލާފުވެފައިވޭތޯ؟

ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ ޖިންސީ ގޯނާގެ މައްސަލަތައް ސާބިތުކުރުމުގައި ބަލާ މިންގަނޑު

24. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާއި ޢަދަބުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ[4] 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ، އެހެން ޤާނޫނުތަކުގައި، ޖިންސީ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހެކީގެ މިންގަނޑުތަކަށް ނުވަތަ ޝަރީޢަތުން ޚުޞޫޞުކުރާ ހެކީގެ ބާވަތްތަކަކަށް އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވިޔަސް، އެ ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަކީ ނުވަތަ އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފެދޭ ދަޢުވާއެއްގައި، ކުޑަކުއްޖަކާއެކު މީހަކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގައިފިކަން ސާބިތު ކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ އެ ޤާނޫނުގައިވާ ކުށެއް ސާބިތު ކުރުމަށްޓަކައި، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާވަތުގެ ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން މަދުވެގެން 05 ބާވަތެއްގެ ހެކި ހުށަހެޅުނަމަ، އެ ހެއްކަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ތުހުމަތު ކުށެއް ކޮށްފިކަން އެކަށީގެންވާ

---

4. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009.

މިންވަރެއްގެ ޝަހުވަތްތެރިކަމާއި ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ދިރިހުރިހާ ހިނގާލުމުގައި ބެލެވޭނެކަމަށެވެ. އަދި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހިނގާނެކަމަކީ؛

(ހ) ޖިންސީ އަމަލު ކުޑަކުއްޖަކާއެކު ހިންގައިދިނުން ސާބިތުކޮށްދޭ ތަސްވީރު ދެއްކުން؛

(ށ) ސައިންޓިފިކް ތަޙުލީލުތަކުން ދައްކާ ނަތީޖާ؛

(ނ) ތުހުމަތު ކުރެވުނު މީހާގެ ހެކި ބަޔާން؛

(ރ) ފޮރެންސިކް ނިޝާންތަކާއި ތަޙުލީލުތަކުން ލިބޭ ހެކި؛

(ބ) ވީޑިއޯ ރެކޯޑިންގތަކުން ލިބޭ ހެކި؛

(ޅ) އެކަމެއް ހިނގުމުން ގަޑިއަވަހަށް ނުވަތަ އެކަމެއް ހިނގުމާގުޅިގެން ދިޔަ ދުވަސްކޮޅުގައި ނުވަތަ ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަށް، ނުވަތަ ގާތްތިމާގެ މީހަކަށް، ނުވަތަ ރަހުމަތްތެރިއަކަށް، ނުވަތަ ޓީޗަރަކަށް، ނުވަތަ ޞިއްޙީ އެހީތެރިއަކަށް، ނުވަތަ ސައިކޮލޮޖިސްޓަކަށް، ނުވަތަ ސައިކިއެޓްރިސްޓަކަށް، ނުވަތަ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރާ ފުލުހުންނަށް ނުވަތަ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ދިފާޢުކުރުމުގެ ޚިދުމަތެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހަކަށް ކުއްޖާ ދީފައިވާ ބަޔާން؛

(ކ) އާސާރުގެ ކަނޑައެޅޭކަން ނުވަތަ އެކަން ހިނގާދިޔަ ގޮތުގެ ކުއްޖާގެ ސިފަކޮށްދޭ ބަޔާން؛

(އ) މީހާގެ ބޮޑުބަދަލުން ބަޔާންކުރެވުނު ނަތީޖާ ފާހަގަކުރެވޭ ހަރަކާތެއް، ނުވަތަ އަހަރެން އިތުރުކުރެވުން ސިފަކުރެވޭ ބަޔާންތަކަށް ބެލުމަށް ސަރަޙައްދު ނުވަތަ ހާދިސާ ހިނގި ވަގުތާއި ގުޅޭގޮތުން ސިފަކުރެވޭ ވަގުތު ދާދިފަހުގެ މުއްދަތުގައި ތަޙުޤީޤަށް، ކުއްޖާ ސިފަކުރެވޭގޮތަށް ސިފަކުރެވުނު މިންވަރު؛

(ވ) ކުއްޖާގެ ސިފައެއް އޮޅުވާލާ ޖިންސީގޮތުން ޓެކްނޮލޮޖީ ބޭނުންކޮށްގެން ޑިޖިޓަލް ތަސްވީރު ފަދަ ތަކެތި ފޮރެންސިކް ތަޙުލީލުތަކުން ފަދަ ތަކެތި ކަނޑައެޅުން؛

(މ) އެކަމާއިގުޅޭ ޖިންސީ އަމަލު ހިނގި މީހާ ކުޑަކުއްޖެއް ކަމާއި ޖިންސީ އަމަލު ހިނގި ތާރީޚު ސާބިތުކޮށްދޭ ހެކި؛

(ފ) މާއްދީ ހެކި؛

(ދ) މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުން ކުއްޖާއާ އިންޓަރވިއު ކުރުމުން ކުއްޖާ ޝިކާޔަތްދީފައިވާ ވާހަކަ؛ މި ހުކުމުގައެވެ.

25. އަދި 5 ބާވަތުގެ ހުކުމް ލިބިފައި ނުވާ ނަމަވެސް، ލިބިފައިވާ ހުކުމުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، އެ ހުކުމަކީ، މިފަދަ މައްސަލަތައް ސާބިތުކުރުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ވާފަދައިން މިހާރު ކުށެއް ކޮށްފިކަން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކުރުމަށް ފުދޭ ހުކުމެއްކަމުގައިވާނަމަ، ލިބިފައިވާ އެ ހުކުމުގެ މައްޗަށް ބުރަވެ ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމިދާނެކަމާއި، އެއީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މުޖުރިމުންނާ ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[5] 47 ވަނަ މާއްދާ ހުރަސްއަޅާ ކަމެއް ނޫންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ކުރިން ނިންމާފައިވާ ނަންބަރު 2012/HC-A/14 ޤަޟިއްޔާގެ އިތުރުން، ނަންބަރު 2012/HC-A/129 ޤަޟިއްޔާގައިވެސް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

26. އަދި ކުށް ސާބިތުކުރުމަކީ އެއް ނަންބަރު އަނެއް ނަންބަރާ އެއްކޮށްގެން ނެގޭ ހިސާބު ނަންބަރުތަކުގެ ޖުމްލަގައި ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫންކަމާއި، ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ވަކި އަދަދަކަށް ހެކި ހަމަކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، މައްސަލާގައި ކުޑަކުއްޖާ ދީފައިވާ ހެކިބަހަކީ އާދަޔާ ޚިލާފަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ހެކިބަހެއް ކަމުގައިވާ ނަމަ، އެ ހެކިބަހުގެ މައްޗަށް ބުރަވެ ސާބިތު ކުރެވިދާނެ ކަމަށް ވެސް އިސްތިޝްހާދުކޮށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު މުޙްތާރު ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ.[6]

27. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A/150 ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު، މި ބާވަތުގެ ދަޢުވާއެއް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅުމުގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މުޖުރިމުންނާ ޚާއްޞަ

5. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009.

6. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ.

އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ބާވަތުގެ ހުކުމަކުގެ އިތުރަށް މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅޭ ހެކިހެއްޔާ އެހެނިހެން ހެކިތަކާއި ޤަރީނާތަކުގެ މައްޗަށްވެސް ރިޢާޔަތްކުރެވިދާނެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

28. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47ވަނަ މާއްދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަހްމަދު މުނާޒު ޤަޟިއްޔާގައި ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47ވަނަ މާއްދާގައި 12 (ބާރަ) ބާވަތެއްގެ ހެކި ވަކިވަކިން ލިސްޓުކޮށްފައި އޮވޭ އެކުއެކީގެ ހެކިބަހަށް އުޅި އާދައާ ޚިލާފަށް ތަފާސްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ހެކިބަހެއް ނުވަތަ ޤަރީނާއެއް ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން ޝަރީޢަތްތެރިންނަށް ބަލާނަމަ ކުރެވިދާނެ ވަސީލަތްތަކުގެ ގޮތުގައިކަމާއި، އެ 12 ބާވަތުގެ ހެއްކަކީ އެކަކީ އަނެކަކާ މުޅިން ވަކިވެފައިވާ މުސްތަޤިއްލު ހެކީގެ ގޮތުގައި ނޫންކަމާއި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ އަމަލުތަކެއް ހިންގަނީ އެކަހެރި ތަންތަނުގައި ސިއްރުން ކަމަށްވާތީއާ މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ހެކިތަކެއް ގިނަ ބާވަތްތަކެއްގައި ނުހުންނާނެކަމާއި، މި ޤާނޫނުން އެގޮތަށް ފަސޭހަކޮށްދީފައި އޮތީ ކުށް ސާބިތުކުރުމުގެ މިންގަނޑު ދަށްކުރުމުގެ ބޭނުމުގައިކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަހްމަދު މުނާޒު ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[7]

29. އަދި އަނިޔާ ލިބުނު ކުޑަކުއްޖާގެ ހެކިބަހުގެ މައްޗަށް ބިނާވެފައިވާ، ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ މައްސަލަތަކުގައި ކުޑަކުއްޖާ ދީފައިވާ ހެކިބަހަކީ އާދައާ ޚިލާފަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ހެކިބަހަކަށްވާނަމަ، އެ ހެކިބަހުގެ މައްޗަށް ދައުވާ ސާބިތުކުރެވޭނެކަމަށް ތަރުޖީހުވެފައިވާ ގައުމުތަކުގެ ކޯޓުތަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށްވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ.

[7] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަހްމަދު މުނާޒު (ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ) ގެ 46ވަނަ ނަންބަރު.

އަޙްމަދު މުޙައްމަދު ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މިފަދަ މައްސަލައެއްގައި އަނިޔާ ލިބުނު ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާނާ އާދަޔާ ހިލާފަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ބަޔާނެއް ނުވަތަ ނޫނެއް ބެލުމުގައި، އެ ކުއްޖާގެ ހާލަތު އެތެރެފުރުސަތުގައި ބޮޑުފުރުސަތާއި އެއްގޮތްވާގޮތާއި ސަލުވާ އުފުލި ފަރާތްގެ އަނގަބަހުން ބަދަލުކުރެވުނާއި، ކުއްޖާގެ އުމުރު ހުނަރު ގޮތުގެ މައްސަލާގައި، މުއްސަނދިކާބަލް ގޮތުން ސަލާމަތްކުރުމުގައި އެއްވެސް ނުނިކުތުމަށް އެތައް ބެލުމާން ކަމަށާއި އަދި މިކަންކަން ބެލުމުގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މުޖުރިމުންނަށް ހަކަތަ ... 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވަސީލަތްތަކުގެ ތެރެއިން އެ މައްސަލައެއްގައި ލިބެންހުރި ހެކި ވަސީލަތްތަކަށް ބަލާއިރު ކަމަށްވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުކުމް ބާރުލެވިފައިވާ ފަސްލުއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

30. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާ ގުޅޭ މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ހުށަހެޅޭ ދިފާޢީ ހާލަތަކީ އެކުލަވާލެވުނު ކުދިންގެ ބަޔާން ހިންގުންތަކަށް ބަލާ ކުޑަކުއްޖާ ބަލާ ބަދުރުގެ މައްސަލަ ބިނާވެފައިވާ ހާލަތަކަށްވުރެން، އެ ކުޑަކުއްޖާ އެހާދިސާ އެކިފަހަރު އަދި އެކި މަރުޙަލާތަކުގައި ކިޔައިދިނީ ކިޔައިދިނުމުގައި ހުށަހެޅުން ފުރުޞަތުކަމާއި، އަދި އެހީ ހަމަޖެހުމެއް އަޑަށް ދެކޮޅުނުވެގެން ދައްކާފައި ވާހަކައެއްކަމުގެ މައްސަލަ ބަރުވެރިކަން ކަންތައްތަކުގެ ހުރިހާ އެކަންކަމުގެ މައްސަލަކޮށް ސަރީޢަތުން ބަލައި، އެކަންކަން ވަޒަންކުރަމުންދާއިރު، އަދި އެގޮތުން އެކަންކަން ވަޒަންކުރާއިރު، އެކުދީގެ ޢަދަދަށް މުއްސަނދު ކަށަވަރުވާ އެކަށީގެންވާ ޝައްކުކުރުމެއް ނުވަތަ ޝައްކުތަކެއް އުފެދިދާނެ މުއްސަނދު މައްސަލަ އެކުދީ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅިގެން ނުވާނެއެވެ. މިކަންކަން މިފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އަލީ ޝިހާމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.[8]

[8]. އަލީ ޝިހާމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ހުކުމް (ނަންބަރު 2013/HC-A/332 ޤަޟިއްޔާ)ގެ 5 ގެ (ހ).

31. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި މިވާ، ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރު، މި ފަދަ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރެވޭ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި އަދި މިފަދަ ދައުވާއެއް ސާބިތުވޭތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ކަނޑައެޅުމުގައި ބެލުމަށް މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ހަމަތަކަށް ބަލައި ރިޢާޔަތްކުރެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

މި މައްސަލަ ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ހެކި ލިބިފައިވޭތޯއާއި ހެކިތައް ދަރަޖަކޮށް ވަޒަންކޮށްފައިވަނީ ރަނގަޅަށްތޯ؟

32. މި މައްސަލާގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށާއި މި މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، މޫސާ ޢަލީގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު، ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތުން އަތްލުން ފަސްދުރުގައި އަސާސުތަކުގެ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގާފައިވާކަން ފުރިހަމައަށް ސާބިތުވާކަން އެނގެއެވެ.

33. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކަކާ އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތުން އަތްލުން ފަސްދުރުގައި އަސާސުތަކުގެ ކުށުގެ ދަރަޖާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން މޫސާ ޢަލީގެ މައްޗަށް އުފުލުނު އެ ދައުވާއަށް މޫސާ ޢަލީ އިންކާރުކޮށްފައިވެއެވެ.

34. މޫސާ ޢަލީގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅުނު، ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޔަތުން އަތްލުން ފަސްދުރުގައި އަސާސުތަކުގެ ކުށުގެ ދަރަޖާ ސާބިތުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެކިތައް މި ރިޕޯޓުގެ 8 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައި އެވަނީއެވެ.[9] އެ ހެކިތަކަށް

[9] މި ހެކިތައް، ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު ދައުވާ ފޯމުގެ ޖަދުވަލު 2 ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ.

ބަލާއިރު، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބައްޓަންކުރާފަދަ ތަފާތު ގިނަ ހުކުމްތަކެއް ކުރެވިފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

35. ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށް ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމި، ދަޢުވާގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުޖްޖަތް މަދުވެގެންނެއްނޫނެވެ. ނަމަވެސް، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާ ގުޅޭ މިފަދަ އެހެން ގިނަ ދަޢުވާތަކާއި ޚިލާފަށް މި ދަޢުވާވެސް މައިގަނޑު ޝާހިދަކީ ބިނާވެފައިވަނީ، ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދިން ކިޔައިދިނުމުގެ މައްޗަށް ކަމަށް ވުމާއި، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދަޢުވާގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުޖްޖަތް ވަޒަންކޮށް، ޝަރީޢަތުން ބެލިބެލުމުން އެ ދަޢުވާ ސާބިތުވާން ނުވުމުންނެވެ. ދަޢުވާ ސާބިތު ނުވާކަމަށް ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމިއިރު، ހުކުމަކަށް ބަރުދަން ނުދެވުން ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އެ ކޯޓުން ފާހަގަކުރި މައިގަނޑު ސަބަބުތަކަކީ މި ތަރުތީބުގެ 11 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައި އެވަނީއެވެ.

36. ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށް ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމުމުން މި ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކޮށް ދަޢުވާގެ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ކުއްޖާ [illegible] ބަޔާނާއި، ކުއްޖާގެ މަންމައަށް ކުއްޖާ ކިޔައިދިން ވާހަކައިގައި، ކުއްޖާގެ އިޖުތިމާޢީ ޙާލަތު ބަޔާންކުރާ އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި އެސިސްޓެންޓް ސޯޝަލް ސަރވިސް ވޯކަރު ޒަރީޢާ [illegible] އަބްދުއްރަޙްމާން ކުއްޖާ ކިޔައިދިން ވާހަކައިގައި، ކުއްޖާގެ [illegible] މަސްޖިދު [illegible]

ކުއްޖާއާމެދު ހިންގި އަމަލުތަކަކީ ކުއްޖާ ބުނާ ކިޔައިދީފައިވާ ކިޔައިދިނުމަކީ ހަމަގައިމުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް ކިޔައިދީފައިވާ ކިޔައިދިނުމެއްކަމަށް ދައްކަމުން ގެއްލުވެރިޔާކަމުގައެވެ.

37. އިސްތިއުނާފު ނަންބަރުގައި އެވާ، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހާޒިރުވި ކައުންސެލްގެ އިތުރުން، މި މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގައި ޝަރީޢަތަށް ފުށުއަރާ ނިންމުން ތަނަވަސްކަނޑަކާ ބަޔާންކުރެވުނު ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި ހާޒިރުވި ވަކީލް ބަޔާންކުރި ހުރިހާ ބަޔާންތަކަށް އެ ވަނީއެވެ؛

ކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ބޮޑު ކުއްޖާ ކިޔައިދިނުމަށްފަހު، އެކަން ހިނގިކަމާ ގުޅުންހުރި ހެކިބަސްތަކާއި ވާހަކަ ދެކެވުނު ކަމަކަށް ބަލައިގެން ބަޔާންކުރުން:

38. މި ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން ދައުލަތުގެ ވަކީލުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

38.1 ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެކި ބަލައިގަނެވުން ނުކުތާގައި ފައިސާލާއިރު ނިންމާ ސަބަބަކީ ޝަރުޢީ އުޞޫލެއް ހަމަ ޤާނޫނީ މަސައްކަތާ ސަބަބެއް ކަމަށް ވީމާ ފާރާއްޖެހުމަކީ ނުވާނެ ކަމަށް ވާއިރު، އެގޮތުން ޖިނާއީ ދަޢުވާ 2011/HC-A/192 ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު އޮތްފަދައިން ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތައް ނަގައި ކުއްޖާގެ އިޤުރާރު ހާލަތު ބައެއް ހާލަތުތަކާއި މަސައްކަތް ނުލިބި އަނެއް ހާލަތުގައި ސަބަބަކާ ގުޅިގެން އެއް ބަޔާނާ ތަފާތު ބަޔާންދިނުމަށްފަހު ކިޔައިދިނުމަށް އެކަމާ ހިނގިއެވެ ޖިނާ ފުރުސަތު ސަލާމަތް ނުވަނީއެވެ ކިޔައިދިނުމަށް ބެލުމުގެ ނުފޫޒުގެ ބަޔާނަކީ ކިޔައިދީފައިވާ ގޮތުން ދަރަޖަ ކުއްޖާ ދަށުން ނިސްބަތްވާ ޤާނޫނު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ އިޖުރާއަތުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ މަޤްޞަދު އެބަދަހީން އަދި ޖިނާއީ ދަޢުވާގެ ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/192

ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ފުށުއަރާގޮތަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ދައުލަތުން ދެކޭކަމަށެވެ.

38.2. ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ، ކުށްޖާއާމެދު މޫސާ ޖަމީލު މިފަދަ އަމަލެއް ހިންގިކަން އެނގިފައި ވަނީ ކުއްޖާ ގެންގުޅެން ފޯނުން ކުއްޖާގެ ބޭބެއަށް ފޮނުވުން މަންޒަރުތަކެއްގެ ސަބަބުން އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން އިތުރަށް ކުއްޖާގެ މަންމައާ ޢާއިލާއިން ސުވާލުކުރުމުން ދުވަހު، ކުއްޖާ މަންމައަށް ކިޔައިދިނުމުން ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުގައިވާނަމަ ދަށު ކޯޓުން މާނަ ކޮށްފައިވާ މާނަ ކުރުމަކީ އެންމެ ފުރަތަމަ ކުއްޖާއާ ބެހުން މާރިޒް ނުވަތަ ކުއްޖާއާ އެންމެ ފަހުން ބެހުން މާރިޒުކަމަށް ބަލައި މާނަކުރި ކުރުމެއްކަމުގައެވެ. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/192 ޤަޟިއްޔާގައި، ހަބްސުންގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެކިތަކާއި ދަލީލުތަކުގެ ތެރެއިން ގެއްލުމެއް ބަލައިގަތުމުގައި ނިންމާނަމަ، އެ ސަބަބަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްކަމުގައި ވާންޖެހޭނެކަން ކަށަވަރުކުރުމާއި، މި މައްސަލާގައި ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ކަންކުރި ގޮތް ކިޔައިދީފައިވަނީ ގިނަ ދުވަސްތަކެއްވީފަހުން ކަމަށް ބަލައި އެ ހެކި ޤަބޫލުކުރުމަކީ ވަރަށް ބޮޑު ގެއްލުންތަކެއް މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތިބިގެންދާން ކަމެއް ކަމަށެވެ. އަދި މި ބާވަތުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ސާބިތު ކޮށްދިނުމުގައިވެސް ވަރަށްބޮޑު ދަތިތަކެއް އަންނާނެ ކަމެއް ކަމުގައެވެ.

39. މޫސާ ޖަމީލުގެ ވަކީލުން މި ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ؛

39.1. ހާދިސާ ހިގާފައިވަނީ 2018 ވަނަ އަހަރު އެކިދުވަސް މަތިންނާއި އަދި 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓް މަހުގެ ދުވަހެއްގައި ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ޑޮކްޓަރީ ޗެކަޕް ސަރވިސްއަށް ކުއްޖާ ބައްދަލުކުރީ، މި ވާހަކަތައް ކިޔައިދީފައިވަނީ 23 ޖުލައި 2019 ދުވަހުކަމަށެވެ. އެދުވަހު ޗ.ޑީ އެންޖީ ކޮމްޕްލެކްސް ސަރވިސް ސެންޓަރުގެ ފަރާތުން އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ސަރވިސް ޓްރީޓްމަންޓް ފޯރުމުގެ ނަތީޖާ އާއި އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ސަރވިސް ޗެކްލިސްޓް

ޚަދީޖާ ރަޝީދާ ޢަބްދުއްރަޙީމް ތިބިކަން އެނގޭކަމަށެވެ. އަދި އޭގެކުރިން ކުއްޖާގެ މަންމައާއި ބޭބެއަކަށް ކިޔައިދިނުކަމާއި ނަމަވެސް ހިނގިކަމެއް ކޯބައިކަން ތަފްސީލުކޮށް ކިޔައިދީފައި ނުވާކަމަށެވެ. ވީމައެކު، ޤަބޫލުކުރަނީ އުމުރުފުރައިގެ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ) ގައި ބުނާ ފަދައިން ޖަރީމާ ހިނގި ވަގުތާ އެވާހަކަ ކިޔައިދިން ވަގުތާ ދެމެދު ދިގު މުއްދަތެއް ފާއިތު ނުވަނީސް ކިޔައިދިން ކިޔައިދިނުމެއްކަމަށް ބެލެވެންނެތް ކަމުގައެވެ.

39.2 އަދި ކުއްޖާއާމެދު ދުށާ ޖަމީލާ ކަންކުރި ގޮތް ކުއްޖާ ކިޔައިދީފައިވަނީ 3 މަސްދުވަސް ފަހުން ކަމަށްވާއިރު، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާ މެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރު، ޖަރީމާ ހިނގިކަމަށް ކުއްޖާ ބުނާ ދުވަސްވަރު އެ ކުއްޖާ މިވާހަކައިގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް ކިޔައިދީފައިވާ މުއްދަތާ އަޅާބަލާއިރު އެ މުއްދަތަކީ އެ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ) ގައި ބުނާ ފަދައިން ޖަރީމާ ހިނގި ވަގުތާ އެވާހަކަ ކިޔައިދިން ވަގުތާ ދެމެދު ދިގު މުއްދަތެއް ފާއިތު ނުވަނީސް ކިޔައިދިން ކިޔައިދިނުމެއްކަން ޤަބޫލު ނުކުރެވޭ ކަމުގައެވެ.

39.3 އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/281 ޤަޟިއްޔާއިން އުނގެނޭތީވެސް ޖަރީމާ ހިނގިފަހުން 2 މަސްދުވަސް ވެފައިވުމަކީ ދިގު ދުވަސްވަރެއްކަމަށް ވެފައިވުން ކަމަށް ޤަރާރުކޮށްފައި އޮންނަކަމަށެވެ.

40. މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުން ޤަރާރުކުރާ ކަންކަން؛

40.1 ޚަޞްމުންގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅި ހެކިތަކާއި ދިފާޢުތަކުގެ ތެރެއިން ހެއްކެއް ބަލައިގަތުމަކަށް ނިންމާނަމަ، އެ ސަބަބަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްކަމުގައިވުން ވާޖިބުކުރަނިވިކަން، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޤަރާރުކުރި

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/192 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

40.2 ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ވަނީ؛

"އެކަމެއް ހިނގުމުން ދާދި އަވަހަށް ނުވަތަ އެކަމެއް ހިނގާ ދުވަހު ގިނަ ދުވަސްވެފައެއް ނުވަނިސް ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަށް، ނުވަތަ ގާތްތިމާގެ މީހަކަށް، ނުވަތަ ހެޑްމާސްޓަރަކަށް، ނުވަތަ ޓީޗަރަކަށް، ނުވަތަ ސިއްޙީ އެހީތެރިއަކަށް، ނުވަތަ ސައިކޮލޮޖިސްޓަކަށް، ނުވަތަ ސައިކިއާޓްރިސްޓަކަށް، މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރާ ފުލުހުންނަށް ނުވަތަ ކުޑަކުދިން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޚިދުމަތުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހަކަށް ކުޑަކުއްޖާ ދީފައިވާ ބަޔާން." މިފަދައިންނެވެ.

އަދި 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވަނީ؛

"މިކަމާ ބެހޭގޮތުން ޙަޤީޤަތެއްނޫން ވާހަކަތަކެއް ހަދައިގެން، ނުވަތަ އަމިއްލަ އުފައްދައިގެން ކުޑަކުދިންނާމެދު ބުނެވުނު ސަބަބެއްނެތި ނުވަތަ ހާދިސާ ހިނގި ވަގުތާއި އެ ވާހަކަ ކިޔައިދިން ވަގުތާ ދެމެދު މާ ދިގު މުއްދަތެއް ފާއިތުވެފައިވިނަމަވެސް، ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދިނުމަކީ ކިޔައިދިނުމެވެ."
މިފަދައިންނެވެ.

40.3 ދަށު ކޯޓުން މި ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ކުޑަކުއްޖާ އެ ކުއްޖާއާމެދު މޫސާ ޢަމަލު ކަންކުރި ގޮތުގެ ވާހަކަ ކިޔައިދިނުމުގައިވަނީ، އެންމެ ފުރަތަމަ އެ ކުއްޖާއާމެދު އެފަދަ ޢަމަލެއް ހިނގިކަމަށްބުނާ 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ ގާތްގަނޑަކަށް 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަސް ފަހުންކަމަށްވާއިރު، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ވަޒަންކުރާއިރު، ހާދިސާ ހިނގިކަމަށް ކުއްޖާ ބުނާ ދުވަސްވަރާއި، އެ ވާހަކަ ކުއްޖާ ކިޔައިދިން ތާރީޚާ ދެމެދުވާއިރު، އެއީ، އެކަން ހިނގުމުން ދާދި އަވަހަށް ނުވަތަ އެކަމެއް ހިނގާ ދުވަހު ގިނަ ދުވަސްވެފައެއް ނުވަނިސް ކުއްޖާ ކިޔައިދިން ކިޔައިދިނުމެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެ ނުކުރެވޭކަމެވެ.

40.4 ކުޑަކުއްޖަކާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ މިފަދަ ކަމެއް ހިނގުމުން ދާދި އަވަހަށް ނުވަތަ އެކަމެއް ހިނގުމާ ދުރުދުރު ޒިނދުވަސްތަކެއް ނުވަނީސް އެ ކުޑަކުއްޖާ އެކަން ކިޔައިދޭ ކިޔައިދިނުމަކީ މިބާވަތުގެ ކަމެއްސަރަހަތުކަމުގައި ކުރި ސާބިތުކުރުމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ހެއްކެއްކަމަށް، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކާބެހޭ ގާނޫނު ގެ 47 ގެ (ޏ) އިން އަންގައެވެ. ނަމަވެސް، "ދާދި އަވަހަށް" ރިޕޯޓުކުރުން ރިޕޯޓުކުރެވުނުކަމަށް ބަލާނީ ނުވަތަ އެކަމެއް ހިނގުމާ ދުރުދުރު "ޒިނދުވަސްތަކެއް ނުވަނީސް" ކުއްޖާ ކިޔާދީފައިވާ ކިޔައިދިނުމުގެކަމަށް ބަލާނީ މިންގަނޑަކީ ކޮބައިކަން، ނުވަތަ އެ ކިޔައިދޭ ކިޔައިދިނުން ހެއްކެއްކަމަށް ބަލައިގަންނާނީ އެކަމެއް ހިނގިތާ ކިހާ ދުވަހެއްގެ ތެރޭގައި އެވާހަކަ ކިޔައިދިނުމުންކަން ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވެއެވެ.

40.5 މޫސާ ޖަމީލުގެ ފަރާތުން މި ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި[10] ފާހަގަކުރިފަދައިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/281 ޤަޟިއްޔާގައި، ބާރިސާ ހިނގިފަހުން 2 މަސްދުވަސް ފަހުއިރުވެސް ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ފަހުއިރުން ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[11] މިކަން މިފަދައިން ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން މި މައްސަލަ ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[12] އެ ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު، އެކަން އެފަދައިން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އެ މައްސަލާގައި ކުށްހިނގިގޮތުގެ މައްޗަށާއި އެ މައްސަލާގައި ބަޔާންކުރާ ކުއްޖާގެ އުމުރުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންކަން އެނގެއެވެ.

40.6 ކުޑަކުދިންނާމެދު ހިންގާ ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލުތަކަކީ ގިނަ ފަހަރަށް އެ ކުޑަކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ ޢާއިލާގެ މެންބަރުން ނުވަތަ އެ ކުއްޖާއާއި ޢާއިލާއާއި ގާތްކަން އޮންނަ

10. 27 ޖޫން 2021 ގައި އޮތް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް.
11. އެފަދައިން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އެ ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 3.5 ގައެވެ.
12. ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރުމުގެ ނުކުތާތަކުގެ 14 ގެ "ހަމަޖެހޭ ކަމަށް" (ސަފްހާ 29) ގައި މިކަން ފާހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ.

ފަރާތްތަކުން ހިންގާ ޢަމަލުތަކެއްކަން ދިމާވާތީގެ މައްސަލަތަކުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ވީމާއެކު،

ޖިންސީ ގޯނާގެ ޢަމަލެއް ކުޑަކުއްޖަކާމެދު ހިންގުމުން، އެފަރާތަކަ ހަމަ އެވަގުތު އަނިޔާވެރިކަން

ކިޔައިދިނުމަން އެ ކުޑަކުއްޖާއަށް ނުރައްކާތެރި ނުވަތަ އުނދަގޫވާނެފަދަ. އަދި އެކަކު ވަރަށް

އުނދަގޫތަކަށް ކުޑަކުއްޖާއަށް ވާނެފަދަ ޢަމަލުތަކާއި ނުވަތަ ހިތްދަތިކަމާއި ހާލަތު، ސިކުނޑިޔާއި ހަށިގަނޑު އެ

ކުއްޖާގެ އުމުރާއި ހާލަތުގެ ގޮތުން ނޭނގިދާނެ ފުރުސަތުތަކެއް އޮތްކަމެވެ.

40.7 ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ބާރުތަކާއި ކުޑަކުއްޖާ ކުރިމަތިވުމުން، އެކަން އެހެންމީހަކަށް

ކިޔައިދިނުން ލަސްވުމުގައި އެކުއްޖާގެ އުމުރު، ނަފްސާނީ ޙާލަތު ބިރުބޭ ހާލަތު ހާލަތު،

އެފަދަ ޢަމަލުގެ ޖަބާބާއި އެނގޭ މީހެއްގެ، އަދި އެ ޢަމަލު ހިނގި ފަރާތާއި އެކުއްޖާއާއި ގުޅުން

ގުޅުމާއި އާއިލީ ގޮތުގެ މީހަކުގެ ފަދަ ސަބަބުތަކެއް ހުރިދާނެއެވެ.

ވީމާއެކު، ކުޑަކުއްޖަކާމެދު ޖިންސީ ގޯނާގެ ޢަމަލެއް ހިނގުމުން، އެފަރާތަކަ ކިޔައިދިނުމަށް ލަސްވާ ދުވަހު

ޢަދަދަކީ ނުވަތަ ލިބޭ ދުވަސްތަކެއް ނުވަތަ ސަޕޯޓެއް ބަލައި އެކަން ކަނޑައެޅޭނީ ކޯޓުން

މައްސަލަތަކުގައި ހިފޭ، ބާރުތަކާބެހޭ ފަދަ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލައިގެންނެވެ.

ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ ގޯނާގެ ޢަމަލެއް ހިނގާފައިވާ އެކަން ކިޔައިދިނުމަށް ފަސޭހަ

ހާލަތުތަކުގައި، ބާރުތަކާބެހޭ ފަދަ ކަންކަމާއި ހާލަތުތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތުން

ރިޢާޔަތްކުރެވިގެން ނެތި، އެ ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދިނުން މިފަދަ މައްސަލައެއް ސާބިތުކުރުމަށް

ބޭނުން ނުކުރެވޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅައިގެން ވާކަށްނުވާނެއެވެ. މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި

ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ކަނޑައެޅި ވަގުތުން ކިޔައިދިނުމަށް ފަސޭހަ ސަބަބަކީ ނުވަތަ ފަސޭހަވުމަށް

މުދުވެރިވި ހާލަތަކީ ފަހުގެ ބާރުތަކާބެހޭ ސަބަބެއް ނުވަތަ ހާލަތެއްކަމަށްވާނަމަ، ހަމައެކަނި

ފަސޭހަވުމުގެ މައްޗަށް އެކަނި ބަލާފައި އެކުއްޖާ ކިޔައިދިނުން ބަލައިނުގަތުން

ދޫކޮށްލެވިގެން ވާނެކަމަށް ނުފެނެއެވެ. މިކަންކަން މިފަދައިން މި ކޯޓުގެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ނިޒާރު އަބްދުލްލަޠީފް ޤަޟިއްޔާގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[13]

40.8 މި މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ކުޑަކުއްޖާގެ އުމުރާއި، ކުޑަކުއްޖާއާއި އެ ކުއްޖާގެ އާއިލާއާއި މުސާ ޢަމަލުގެ އޮތް ގުޅުމާއި ގޮތްތަކުގެ މައްސަލާއި، އަދި އެ ވާހަކަ ކިޔައިދިނުމުގައި، ކިޔައިދީފައިވާގޮތް ފެނެން ގޮތްކަމަށް ބޭނެ ކުޑަކުއްޖާއަށް ދޫސާ ޢަމަލު ވިސްނައިދިން ގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ދޫސާ ޢަމަލު ކަންކުރި ގޮތް ކިޔައިދިނުމުގައި ޖިންސީ ޢަމަލުތަކާ އެ ޢަމަލުތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، އެ ކުއްޖާ ކިޔައިދިނުމުގައި، އެކަން ހިނގިގޮތް ތަފްސީލުކޮށް ނިންމަ އެކަމާ ހިނގާފައިވާ ދުވަސް ތަފްސީލުކޮށް ނުވަތަ ކުއްޖާ ކިޔައިދިނުން ކިޔައިދިނުމުގައި ބެލެވޭނެ ގޮތެއް ނެތެވެ. ދައުލަތުގެ ހެކިބަސް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ބަޔާންތަކުން ގޮތުގެ ތަފްސީލާއި ދުވަސްވަރު، އެކަމުގެ ތަފްސީލު ސާބިތުކުރުމުގައި ކުޑަކުއްޖާ ވަނީ ކަން ހިނގިގޮތް ކިޔައިދީފައެވެ.

ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުން ގޮތުން ޤާނޫނީ މައްސަލަ ދައްކައިދިނީ ބޮޑު ފުރުޞަތު، ހުރިހާ ހިސާބަކުން ބެލުމަށް ބަލާ ބުނުން:

41. މި ނުކުތާގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ؛

41.1 ކުއްޖާއަށް ދުވަސް ޢަމަލު ގޮތުން އެކި އެއްޗެހި ދައްކާކަމަށާއި، އެ ދައްކާ އެއްޗެއްސާމެދު އެކަމުގެ ކުއްޖާގެ ބެލުމުގައިވާ ގޮތުގެ މައްސަލަތަކުގެ ހެކިބަސް އެންމެ ފުރިހަމަ ކަމަށް. ވުމާއެކު، ޝަރީޢަތް މައްސަލަ ދައްކައިދިނީ އެއްޗެހި ދައްކާމުގެ ފުރުޞަތު އޮންނަނީކަން

13. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ނިޒާރު އަބްދުލްލަޠީފް (2019/HC-A/547) ގެ 9 ވަނަ ނަންބަރު.

ހުކުމުގެ ހުކުމުން އެންގެވީ ކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފޯނުން އޮރިޔާން މަސްޖިދު ދަރުސްތަކުގައި ފޮޓޯ ފެނުމާ ހުކުމުގެ ހުކުމާ ގުޅުވާލެވޭކަމަށެވެ.

41.2 އަދި މި މައްސަލާގައި ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގައިވާ، މޯބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުން މިމައްސަލައާ ގުޅުންހުރި އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް ނުވަތަ އެއްވެސް ސައިޓަކަށް ވަދެފައިވާކަން އެނގެން ނެތުމުން ދެން ހުރި ހުކުމަކަށް އަސަރުކުރާ ކަހަލަބޮޑުކަމެއް ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައި އޮންނަކަމަށާއި، ނަމަވެސް، މޯބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓު ހަދާފައިވަނީ ނުބައި ތާރީޚެއްގައިކަން ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބަލާލުމުންވެސް އެނގެންއޮންނަ ކަމަށާއި، އެކަން ވެފައިވާ ގޮތަކީ، މޯބައިލް ފޯން ސަރވިސްއިން ތަޙުލީލު ކޮށްފައި އޮންނަނީ ފޯނު ނެގި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފަހުގެ ތާރީޚަށް 1 މަސް ދުވަހަށް ކަމަށެވެ. އަސްލުގައި މޯބައިލް ފޮރެންސިކް ސާރވިސްއިން ބަލަން ޖެހޭނީ އާދެ ކުރި ކަމުގައިވާނަމަ ފަހުގެ ތާރީޚަށް ބަލައިގެން އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް ނުލިބޭކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ގަބޫލުކުރާ ކަމަށާއި އޭރު ފޯނު އަންނާނީ ފުރުޞަތުގެ ބަދަލުގެ ދަރުސްގައިކަމަށެވެ.

މިއީ، ފުރުޞަތު ދެއްވާ ހަރުފިލި ކުރިއަށް އަރުވާފަ އޭގެ އިސްތިއުނާފުކުރާ ދައުލަތުން ގަބޫލުކުރާ ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް، އެއީ، އެ އިސްތިއުނާފުގެ ސަބަބުން މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅައި ހުރި އެކަން ހުކުމްކުރުމުގެ ބިނާކުރަނީ އަސަރު ކުރަންޖެހޭ ސަބަބެއްކަމަށް ދައުލަތުން ގަބޫލު ނުކުރާ ކަމަށެވެ.

42. މި ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން މުހިއްމު ޖަވާބުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްލަވަނީ؛

42.1 މި މައްސަލަ ފެންވަރުފަހުން ފުރަތަމަ އަރިސްފަ މިވަނީ ކުއްޖާ ގެންގުޅުން ކުއްޖާގެ އަތުން ދީފައި އޮތް ފޯނަކުން އޮރިޔާން މަސްޖިދު ދަރުސްތަކުގައި ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ ކުއްޖާގެ ބައްޕަ އާއި ކުއްޖާގެ މަންމައަށް ފޮނުވުމުގެ ރިސާލަތްކަމަށާއި، ކުއްޖާގެ އަމިއްލަ ފޯނު އަމިއްލައަށް، ބަލިއިރު،

އޮރިޔާން މަންޒަރު ދައްކުވައިދޭ ސަބަބަކަށް ވަނީ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ ބަލައި އެހެރިހާއެއްޗެއް

ފޮނުވައި ހުރިކަމަށް ކުއްޖާގެ ބޭބޭ ދަރުކާޖެހިގައި ބަންދުކުރިވާކަމަށް، އަދި ކުއްޖާގެ މަންމަ ދަރު

ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތަށް ދިން ބަޔާންގައިވެސް ކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފޮނުގައި އޮރިޔާން މަންޒަރު

ދައްކުވައިދޭ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ ހުރިކަން ދެކެފިންކަމަށް ބުނެފައި އޮންނަނީކަމަށެވެ. ނަމަވެސް އެފޮން

ފުލުހުން އެނބުރިއަޖް ކޮން، ޚަޅާފުރޮކޮން ފުރާވާ، މެޑިކަލް ޗެކަޕްސަރވިސް ރިޕޯޓް ބަޔާއިރު 2019

ޖުލައި 23 އިން 2019 އޮގަސްޓް 15 އާ ދެމެދު ފެށި ބަޔަކުޖެހުން ހިސާބުރި ތާގައި

ފުރިޔައިންވާކަމަށް، އަދި މިފަދަ ޕޮޒިޓިވް ކުރުމުން އޮރިޔާން މަންޒަރު ދައްކުވައިދޭ ކުއްޖާ އަދި

ޕީޑީއެ ފުރިޔައިންވާކަމަށްވެސް މެޑިކަލް ޗެކަޕްސަރވިސް ރިޕޯޓްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ.

42.2 އަދި ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފޮނުން އޮރިޔާން މަންޒަރު ދައްކުވައިދޭ ކުއްޖާ އަދި ޕީޑީއެ

ފުރުނުކަމަށް ބަޔާނުކުރާ މައްސަލަ ބެލެނިސް ކޮށްމާ މޫސާ ޖަމީލާ ދެކޮޅަށް، މިހާރު ޖިންސީ އަނިޔާއެއް

ހިންގުމުގެ މަންޒަރުގެ ނުވަތަ ފިލްމެއް ނުވަތަ ފޮޓޯއެއް ނުވަތަ ފިލްމުގެ މަންޒަރުގެ

ކުޑަކުއްޖާކަން ދައުލަތުން ނުވަތަ އެފަދަ އަނިޔާއެއް ހިނގާ އަދި ކުޑަކުއްޖާކަން އިއްވުމުގެ ކުރުގެ

މައްސަލަ ހަވާލުކުރުމީ ފުރަތަ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 68/O8C/2019 މިޤަޟިއްޔާގައި

ކުރި ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށެވެ. އަދި އެދަޢުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާނެ، އެ

މައްސަލަ ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފު ކުރަފައިނުވާކަމުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާކަމަށެވެ.

43. މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން؛

43.1 މި މައްސަލާގެ ވާޤިޢާތަކުގެ މައްޗަށް، ދައުލަތުގެ ބަހުގެ އިތުރުން، ކުޑަކުއްޖާގެ މަންމައާއި

ބޭބޭގެ ބަހަށް ބަލާއިރުވެސް، މޫސާ ޖަމީލް ކުޑަކުއްޖާއާ ބުރުސްކަމަށް ބުނާ ހާދިސާ ފެންމަތިވީ،

އެ ކުއްޖާ ގެންގުޅުނު ފޯނުން އުފެދި ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ އެ ކުއްޖާގެ ބައްޕައާއި[14] މަންމައަށް ފޮނުވުނު[15] އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އެކުއްޖާގެ މަންމަ އެ ކުއްޖާއާ ސުވާލުކުރުމުން، ފޯނަށް އެ އެއްޗެހި އަރުވައިދިނީ މުސާ ޢަލީފު ކަމަށް އެ ކުއްޖާ ބުނި ހިސާބުންކަން އެނގެއެވެ.

43.2 ކުއްޖާ ގެންގުޅުނު އެ ފޯނު ފުލުހުން ބަލައި އެނަލައިޒްކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓަށް[16] ބަލާއިރު، ފުލުހުން އެ ފޯނު ބަލައި އެނަލައިޒް ކޮށްފައިވަނީ ދައުރުތަކުގެ ފަރާތުން ބުނި ފަތަރައިން ހަމައެކަނި އެ ފޯނު ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދިޔަ ތާރީހުގެ ފަހަރު ނުހުންނަކަން އެނގެއެވެ.

ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުނު ފޯނުން އޮރިޔާން މަންޒަރު ދައްކުވައިދޭ ސައިޓްތަކަށް ވަދެފައިވާކަމާއި އުފެދި ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ އެ ފޯނުގައި ހުރިކަން އެނގިފައިވަނީ 2019 ޖުލައިމަހުގައި ކަމަށްވާއިރު، ފުލުހުން އެ ފޯނު އެނަލައިޒްކޮށް ބަލާފައިވަނީ، 30 ޖޫން 2019 އިން ފެށިގެން 15 އޮގަސްޓް 2019 އާ ހަމައަށް، އިންޓަރނެޓް ގޫގުލްކްރޯމް ބްރައުޒްކޮށްފައިވާ ވެބްސައިޓްތައް ބެލުމަށާއި، އަދި އޮރިޔާން މަންޒަރު ދައްކުވައިދޭ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ ހުރިތޯ ބެލުމަށްކަން އެ ރިޕޯޓުން އެނގެއެވެ. ފުލުހުން އެނަލައިޒްކޮށް ބެލި ބެލުމުން 23 ޖުލައި 2019 އިން 15 އޮގަސްޓް 2019 އާ ދެމެދު ވެބް ބްރައުޒިން ހިސްޓްރީ ޑިލީޓް ކޮށްފައިނުވިނަމަވެސް، 30 ޖޫން 2019 އިން ފެށިގެން 22 ޖުލައި 2019 އާ ދެމެދު 439 ވެބް ބްރައުޒިން ހިސްޓްރީ ފެނިފައިވެއެވެ. 439 ވެބް ބްރައުޒިން ހިސްޓްރީ އެ ފޯނުން ފެނިފައިވާއިރު، އެ ވެބްސައިޓްތަކީ އޮރިޔާން

14. ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުނު ފޯނުން އޮރިޔާން އެއްޗެހި ކޮންމެއިން ބަލާފައިކަން ފެނުނުކަމަށް ކުއްޖާގެ ބައްޕާ 05 މާރިޗު 2020 ވަނަދުވަހު ކުރި އިންޓަރވިއުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "މަސްރަހު ބަޔާން" ގައި ބުނެފައިވެއެވެ.
15. ކުއްޖާގެ މަންމަ ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި 04 ފެބްރުއަރީ 2020 ވަނަދުވަހު ހުށަހެޅި އަމާނާތް ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ "މަސްރަހު ބަޔާން" (ސަފްހާ 281) ގައި، އުފެދި ފޮޓޯއާއި މަންޒަރު ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުނު ފޯނުން ކުއްޖާގެ މަންމައަށް ފެނިފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވޭ.
16. ރިޕޯޓް ނަންބަރު: H1(a)/MFR/2019/195 "މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް" (21 އޮގަސްޓް 2019).

މަސްއަލަ/ ވީޑިއޯ ފެންނަ ވެބްސައިޓްއެއްކަމަށް ބުނެފައި ނުވެއެވެ. އެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އެފަދަ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ އެ ފޯނުން ފެނިފައިނުވާކަމަށެވެ.

43.3 ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފޯނު ތަރުތީބުކުރުމުގައި ޖޭޖޭ އެކްސްޓްރެކްޓް ކުރުމަށް ފޮނުވުމުގެ ފޮރެންސިކް ސަރވިސަސް ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ޑިޖިޓަލް އެވިޑެންސް ޔުނިޓުގައި ބަލާފައިވާ ސޮފްޓްވެއަރ / ޑިވައިސްތަކަށް ބަލާއިރު، އެއީ ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފޯނަށް އެރިއާން މަސްއަލަ ދައްކަވައިދޭ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ މީސާ ޖަމާކޮށް އަޕްލޯޑްކުރެވުނު، އަދި މީސާ ޖަމާކޮށް ހިއްސާކުރި ދަސްކޮށްދީފައިވާ ނަމަވެސް، އެރިއާން މަސްއަލަ ދައްކަވައިދޭ ސައިޓްތަކުގެ އެ ފޯނުން ކުޑަކުއްޖާ ވަގުތުގައިވާނަމަ، އެކަން ދަނެގަނެވި، އެފަދަ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ ޑިލީޓްކޮށްފައިވާނަމަވެސް އެކްސްޓްރެކްޓް ކުރަންވީ، ރިކަވަރ ކުރެވޭނެ ޑިވައިސް އަދި ސޮފްޓްވެއަރ އެއްކަން އެނގެއެވެ.

43.4 ވީމާއެކު، ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފޯނުން އެފަދަ ވެބްސައިޓްތަކަށް ވަދެފައިވާކަމުގައި، އެފަދަ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ އެފޯނުން ފެނުނުކަމަށް ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާނާއި މަނަމަ ބުނު އެކަން މީސާ ޖަމާކޮށް ދެކޮވޮލާ އަދި މީސާ ޖަމާކޮށް ކުޑަކުއްޖާއާ ބައްދަލުކޮށް ބުނު ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ ބެލެނިވެރިޔާ ސާފުކުރެވޭނެކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުން މަޤާމް ފޯނު ތަރުތީބުކުރުމުން، އެރިއާން މަސްއަލަ ދައްކަވައިދޭ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ ފެނިފައިނުވުމުން، މި މައްސަލާގައި ކަން ހިނގިތަރުތީބުން ބުނު ކުއްޖާގެ މަނަމައި ބަޔާނާގެ އިތުރުން، އަދި އެފަދަ މަސްއަލަ އެ ފޯނުން ދައްކަވާދަން ކުއްޖާ ބުނި ބުނުމާއި، އެ ފަހަރުތަކުން މި ހާދިސާ ހިނގައިދިޔަ ތަރުތީބުން ބުނު ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ ބެލެނިވެރިޔާ ސާފުކުރެވޭނެކަން ދަނޑު ކޯޓުގެ ރިޕޯޓުގައި[17] ފާހަގަކޮށްފައިވާނީ ރަނގަޅަށްކަމަށް ފެނެއެވެ.

---

[17]. ހައްދުންމަތީ ކޮށަރު މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 14 ގެ "މިންވަރަކަށް" ގައި (ސަފްޙާ 19 – 21 އަށް) މިކަން ފާހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ.

ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުނު ފޯނުން އޮރިޔާން މަންޒަރު ދައްކުވައިދޭ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ ފޮނުވިގެން ކުއްޖާގެ މަންމަ މޫސާ ޒަމީރަށް ގުޅުމުން މޫސާ ޒަމީރު ސޮރީއާ މައާފުކުރާތޯ ބުނިކަމަށާއި، މޫސާ ޒަމީރުގެ ފޯނު ކުއްލިއަކަށް ގެއްލުނުކަމަށާއި އަދި ކުޑަކުއްޖާ އުޅޭ ގެއަށް މޫސާ ޒަމީރު އައުން ހުއްޓާލިކަމަށް ބުނާ ބުނުން:

44. ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބުނަނީ، ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުނު ފޯނުން އޮރިޔާން މަންޒަރު ދައްކުވައިދޭ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ ފޮނުވިގެން އަދި އޮރިޔާން މަންޒަރު ދައްކުވައިދޭ ސައިޓްތަކަށް ވަދެފައިވާކަން އެނގެން، އަދި އެ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ އަޕްލޯޑުކުރި، އަދި އެފަދަ ސައިޓްތަކަށް ވަންނަން ކިޔައިދިނީ މޫސާ ޒަމީރުކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނުމުން، ކުއްޖާގެ މަންމަ މޫސާ ޒަމީރާ ގުޅުމުން، ސޮރީއާ އެއްފަހަރަކަށް މައާފުކުރާތޯ މޫސާ ޒަމީރު ބުނެފައިވާތީ، އެފަދަ ކަމެއް ހިނގާފައިވާކަމަށް ބެލެވޭކަމަށާއި، އެފަދައިން ޢަމަލުކުރިކާމުދު މޫސާ ޒަމީރުގެ ފަރާތުން ތަޙުޤީޤުގައާއި ޝަރީޢަތުގައިވެސް އިންކާރުކޮށްފައިވާތީ އެކަމަކީ ބަޔާނުގެ ހިނގާފައިވާކަމެއްކަން ދައުލަތުން ޘާބިތުކުރާ ކަމަކެވެ.

އަދި މިމައްސަލާގައި ބަޔާންދިނީ ހިނގައިދިޔަ މޫސާ ޒަމީރު ގެންގުޅުނު ފޯނު ކުއްލިއަކަށް ގެއްލުނުކަމަށް ބުނި މޫސާ ޒަމީރުގެ ފަރާތުން ބަޔާނުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ މޫސާ ޒަމީރުގެ މައްސަލަ ކުރީގެ ތަޙުޤީޤު އިތުރަށް ބޭނުންކުރާނެކަމެވެ.

މީގެ އިތުރުން، މޫސާ ޒަމީރަކީ ދުވާލުގެ އެކިވަގުތުތަކުގައި ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ ގެއަށް އައިސް ހުރި މިހާރަކަށްވާއިރު، މިހާދިސާ ފާޅުވުމުގައިވެސް އެގޮތުން އައުން ހުއްޓާލުމުން، މޫސާ ޒަމީރަށް ކުށެއް ކުރުމަށްދެވުނު ފުރުޞަތަކަށް، އެކަމާ ކުޑަކުއްޖާގެ މަންމަގެ ގާތު މޫސާ ޒަމީރު އެދުމާ ދެކޮޅުވުމަކީ ކަންކުރިލެއް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

45. ކުއްޖާގެ މަންމަ، މޫސާ ޒަމީރާ ގުޅުމުން، ސޮރީއާ އެއްފަހަރަކަށް މައާފުކުރާތޯ މޫސާ ޒަމީރު ބުނެފައިވާކަމަށް ކުއްޖާގެ މަންމަ ބުނެފައިވީނަމަވެސް،އެފަދައިން ބުނި މައާފަކީ އެދުނުކަމަށް މޫސާ ޒަމީރު ބުނެފައި ނުވެއެވެ. މޫސާ ޒަމީރު ބުނެފައިވަނީ މި މައްސަލަ ޖެހެނީ މިނިސްޓްރީއަށް

ހުރަހެޅިކަމަށް ކުއްޖާގެ މަންމަ އެއްދުވަހަކު ގުޅާފައި ބުނިކަމަށާއި، މޫސާ ޢަލީލު ދައްކާވަރަކަވެސް އަޑުއަހާބަލާރު ބުނުމުން ހުއްޓައި އޭނާ ދައްކަން ބޭނުން ވާހަކަ ދެއްކުމަށްފަހު ކޮން ކަސްރާލު ކަމަކާއި، އޭގެ ފަހުން ކުއްޖާގެ މަންމައާ ފޯނުން އެއްވެސް ވާހަކައެއް ދައްކާފައި ނުވާކަމަށެވެ.

އަދި މޫސާ ޢަލީލުގެ ފޯނު ގެއްލިފައިވަނީ ސައިކަލުގެ ވަރިގަނޑުގައި ބާއްވާފައި، ހަނދާންނެތިގެން ނުނަގާ އޮތްވަރިކަމަށްބުނު އެކަން ވީގޮތް ތަޙްޤީޤުގައި މޫސާ ޢަލީލު ބަޔާނުގައި ވެއެވެ. އަދި ކުޑަކުއްޖާ އުޅޭ ގެއަކީ މޫސާ ޢަލީލު ކުރިން ގޮސްގޮސް އުޅުނު ގެއަކަށް ވާއިރު، މޫސާ ޢަލީލުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު މި ބާރިސާ ކުއްޖާގެ މަންމަ ރިޕޯޓުކުރި އޭނާ މޫސާ ޢަލީލަށް އެންގުމުން، އެގެއަށް ދިޔުން ހުއްޓާލުމަކީ އާންމު އިންސާނުންގެ މިންގަނޑުން ވިސްނާއިރުވެސް އެކަން ވާނެކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތްކަމާއި، އެގެއަށް ދިޔުން އިރުޝާދުން ހުއްޓާލި މޫސާ ޢަލީލަށް ކުރިން ކުރެވުނުކަމަށް އޭނާއަށް ގަބޫލުކުރެވުނު ކަމަށް، އެކަމުގެ މައްޗަށް އެކަނި ބިނާކުރަން ބެލެވިދާނެ ކަމެއްކަމުގައި ނުފެނެއެވެ.

ކުއްޖާގެ ބަޔާނާ އާދަޔާ ޚިލާފަށް ލަސް ބަޔާންދީ ބުނުން:

46. ހައްދުންމަތީ ފޮނަދޫ ފުލުސްސްޓޭޝަނު ކޯޓުގެ ނިންމުން މި ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށް، ދައުލަތުގެ ވަކީލުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، މި ރިޕޯޓުގެ 13 ވަނަ ނަންބަރުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ފަދައިން، ކުއްޖާ މާރިޗުވެސް ޓީޗަރު ސަރުވިސްއަކުން ދިފައިވާ ބަހާނާއި އެ ބަޔާނުގެ އެހެން ވިޔަސް ބުނެދެވުނުގޮތާއި، ކުއްޖާގެ މަންމައަށް ކުއްޖާ ކިޔައިދިނުމާއި، ކުއްޖާގެ އިޤްރާރާއި ބާރަމު ބަޔާންކުރާ އިސްތިއުނާފު ރިޕޯޓު ތަޙްޤީޤުކުރި އެސިސްޓެންޓް ސޯޝަލް ސަރވިސް ވޯކަރ ޝަރީފާ ރައުދާ އަބްދުއްރަހިމަން ކުއްޖާ ކިޔައިދިނުމާއި، ކުއްޖާގެ އަމިން ފޯނުން އޯރާން މަންޒަރު ދައްކާފައިވާ ސައިކޮލޮޖިކަލް ވެދިގަނޑުގައި ފުރި ފަރާތްތަކުގެ ހަރުކަތްގެ ކުއްޖާގެ ބަޔާނާއި ހިޔަދިރުން ހިޔަދިރުނުމާއި، ކުއްޖާގެ އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުގައި ކުއްޖާ ދީފައިވާ ބަޔާނުތަކާއި،

ކުއްޖާގެ މެޑިކޯ ލީގަލް ކޭސް ރިޕޯޓާއި ކުއްޖާ ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާ ދިމާވެފައިވުމާއި، އެކަން ކުއްޖާގެ މެޑިކޯ ލީގަލް ކޭސް ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ޑޮކްޓަރު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ކަނަވަރުކޮށްދީފައިވުމުން މި މައްސަލާގައި ކުއްޖާއާމެދު ހިނގި ޢަމަލުކަމަށް ކުއްޖާ ބުނި ކަންކަމާއި ހެކިބަސްތަކުގެ ގުޅުން ހަރުދަނާވެފައިވާކަމަށް ބެލުމުގެ ބާރު ދީ، ތަޙްޤީޤުކުރި ފަރާތްތަކުގެ ހެކިބަސްތައް ކަށަވަރުކުރާ ބައެއް ކަންކަމެވެ.

47. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި 12 ބާވަތެއްގެ ހުރި ވަކިވަކިން ޑިސްޓްރެސްކޮށްފައި އުވެނި އުކުއްޖާގެ ހެކިބަހަކީ އެއީ އާދައާ ޚިލާފަށް ބެލުމަށްދާ ފަރާތުގެ ހެކިބަހެވެ ނުވަތަ ދޫނުކުރާ ކަރުތާސްތަކުގެ ޒަމާން ވަކިއާދަކީ ޚާއްޞަ ބެލެހެއްޓުމެއް ބަލައިގަނެވެއެވެ ހެކިބަސް ފުރިހަމަކުރާ ކުރުކުރި ކޮޅުބަސްތަކުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ވަނަ ކުއްޖާގެ 12 ބާވަތުގެ ހުރިހާ އެންމެ ބޮޑު ވަކިވަކިން މުޢާމަލާތްތަކަށް ހެކިވާ ޒަމާނުގައި ނުހުންނަކަމަށް، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރާ ހެކިތަކަށް މިހެން މުސްތަޤިއްލު ވަނީ ހެކިބަހެއް ވަނީ ބާރުއަތުމުގައި ނުފުނުފޮނު، މިޒާޖުންނާ އެނގޭނެ ޒަމާނުއްވެސް ތަސްދީޤުކުރުމުގެ އަދި ނެ ސާބިތުކުރުމުގެ މިންގަނޑު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައިކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަބްދުﷲ މުޙައްމަދު މައްސަލާގައި ޤަރާރުކޮށްފައިވެއެވެ.[18]

އަދި އަނެއްކާ ވީއިރު ކުޑަކުއްޖާގެ ހެކިބަހުގެ މައްޗަށް ބިނާވެގެން، ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ މައްސަލަތަކުގައި ކުޑަކުއްޖާ ދީފައިވާ ހެކިބަހަކީ އާދައާ ޚިލާފު ގޮތެއްގެ ހެކިބަހަކަށްވާނަމަ، އެ ހެކިބަހުގެ މައްޗަށް ދެއްވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ކަމަށްވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ގެ ސައްޙަގައި ޤަރާރުކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮ އިޝާރާތުން، އަނިޔާ ވިޔަސް ކުއްޖާގެ ބަޔާ އާދައާ ޚިލާފު ގޮތެއްގެ ހެކިބަހާ ނުވަތަ ނުހަމަޖެހުމެއް ބުނުމުގައި ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް އެއްކޮޅުކުރެވެންނެއް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އޮރޗިޑް މަގު، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

ބޭރުފުށުން އެއްގޮތްވޭތޯ ހާއި ޝަހާދާ އުފުލި ފަރާތުގެ ހަރަކާތާއި ޢަމަލުތަކާއި، ކުއްޖާގެ އުޅުން ހުސްނަ ގޮތުގެ މަޞްލަޙަތާއި، ކުއްޖާ މުސްތަޤްބަލާބެހޭ ގޮތުން ސަލާމަތުކުރުމުގައި އެއްވެސް ނުހިނގާނެ ޙައްޤު ބެލެނިވެރިން ކަމަށާއި، އަދި މިކަންކަން ކުރުމުގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މިންގަނޑުތަކާ ހާލަތު އުސޫލުތަކަކުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ވަސީލަތްތަކުގެ ތެރެއިން އެ މައްސަލައެއްގައި ދިމާވެފައިވާ ހުރިހާ ވަސީލަތްތަކުން ބޭނުން ކުރެވިދާނެ ކަމަށްވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ތަފްސީލުކޮށްފައި ޤަރާރުކޮށްފައިވެއެވެ.

48. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ހުކުމްކުރާ ފަދަ ކުށްވެރިކުރުމުގެ ހެކި ކަމުގައި ބެލޭނީ ކޮބައިތޯ ބަލައިލުމަށް ޝަރީޢަތުން ބަލާނެ ކުރިއަށް ބަޔާން ކުރެވޭ ގޮތަށް ކުއްޖާގެ ބަޔާން ކަމަށްވާތީ ކުއްޖާގެ ބަޔާން ބަލައިގަތުމަށް ކުރިއަށް ބާރުލިބޭ ގޮތަށް ވެސް ބާރުއަޅާ ވެއެވެ. އެ ކުއްޖާ މިކަން ފެނުނު ގޮތް ކުޑަކުދިންގެ ހާލަތުގައި ދެވުނު ބަޔާން ދޭނެ ގޮތެއްގައި ހުރިހާ ތަފްސީލުތަކެއް އަދި ބަޔާނުގައި ހިމެނިފައިވާ ތަފްސީލުތަކާއި ބަޔާން ބަލައިގަތުމުގެ ޝަރުޢީ މިންގަނޑުތަކާއި ގުޅޭ އުސޫލުތަކެއް ބަޔާން ކުރެވިފައިވެއެވެ. ކުއްޖާގެ ބަޔާނުގައި އޮތް ހާލަތު ބަޔާންކުރާ ގޮތުން ތަފްޞީލުތަކާއި ވަކިވަކިން ނަގައިގެން ކުރެވޭ ސުވާލުތަކާއި ފަދަ ކުރިއަށް ބަޔާން ކުރެވޭ ތަފްޞީލުތަކާއި، އެ ފަދަ ގޮތްތަކެއް ކުޑަކުދިންގެ ބަޔާން ކުރިއަށް ބާރުލިބޭ ގޮތަށް ހުރިކަމަށް ބެލޭނެ ކަމަށް ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމަށްވެސް ބަޔާންވެއެވެ. ކުއްޖާގެ އަމިއްލަ ބަޔާން ބަލައިގަނެވޭ ހާލަތެއް ކަމަށް ބަލާނީ ބަޔާން ބަލައިގަތުމަށް ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ތަޙުޤީޤުގެ ހާލަތާއި ޝަރީޢަތުގައި ދެވުނު ބަޔާނާއި، ނަމަވެސް އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އެ ކުއްޖާއާއި، އެ ކުއްޖާ އެކަމާ ބަޔާން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ގޮތާއި ތަފްސީލުތަކެއް ހުރިކަމަށް ބެލެނިވެރިން ނުވަތަ ހެކިވެރިން ބަޔާން ކުރުމުގެ ހާލަތާއި ބަލައިގަނެވޭ ތަފްސީލު ގޮތުގައި ވެސް ބަޔާން ކުރެވޭ ޙާލަތުގައި ބަލާ ހުކުމްކުރެވިދާނެއެވެ.

ބަހަނާއެއްކަމާމެދު އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނުވަތަ ސަބަބުތަކެއް އުޒުރުވެރިވާނަމަ، އެއްބަސްވުމުގެ މައްޗަށް އެކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅިގެން ނުވާނެއެވެ.

49. ކުޑަކުއްޖަކު ޢަނާޔަތުގެ މިހަކު ޖިންސީ ގޯނާ ކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނާ ބައްޕާ ހިލާފު ވާހަކަތައް އުފައްދައިގެން ދެއްކުމަކީ ދުރުކަމެކެވެ. އަދި ކުއްޖާގެ މަސްލަ ނުވަތަ ބައްޔާ އުމުރުގެ ކުޑަ ދަރިފުޅަކު ކައިރިގައި މިހާބަޑަށްމީހުން، ބައްޕާ ހިތްވަރުން އެދިގެ ވާހަކައެއް ދެއްކުމަކީ ބުނެދީފައިވެސް ނާދިރުކަމެކެވެ. ނަމަވެސް، މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ކުޑަކުދިން ބުނާ ނުވަތަ ކިޔައިދޭ ކިޔައިދިނުމަކީ އެވަރަކަ ކިޔައިދިނުމުގައި ހުރިހާ ފުރިހަމަ ތަފުސީލުތަކާއި އެ ކުއްޖާއަށް ކަންތައްތައް ހަނދާންވާކަން އެކަމާ ކިޔައިދިނުން މިހާރުގެ ބަޔާ، ދިމާވުމާ އުނިކަމެއްވެސް ހުއްޓައި ވަކިކުރުމުގައި ހަމައެކަނި އެ ކިޔައިދިނުމުގެ މައްޗަށް ބަލައި ތަފުސީލުތައް ފުރިހަމަ މައްޗަށް ކުރެވޭ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމަކީ ކުރެވޭނެކަމެއް ނޫނެވެ.

50. މޫސާ ޢަލީފާގެ ފަރާތުން ހާޒިރުކުރެވިފައިވާ ކުއްޖާގެ ބަޔާނާ އާދަޔާ ހިލާފަށް ގެއްލުންލިބޭ ހަމައެކަނި ބަޔާނު ކުއްޖާ ކިޔައިދޭ ވާހަކަތަކުގައި ތަފުސީލުން ވާހަކަތައް މިހާރު ކިޔައިދޭ ގޮތަ ތަފްސީލުތަކާ ނުލާކަމެވެ.[19] ދައުލަތުން ދެއްކި ވަކާލާތުގައިވެސް، މި މައްސަލާގައި ކުއްޖާގެ ބަޔާން ނަގަން އިރު އެދޭ ލިޔުމާ ދޮހާ ކުރިމަތި ވާކަމަށް، މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކުރެވުނު މައިގަނޑު ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ދިނުމުގައި، ކުއްޖާ މި ވަރަކަށް ތަފާތު ކިޔައިދީފައިވާކަން ފަސޭހަކަމަކާއި ހުރިކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ.[20]

51. މި މައްސަލާގައި ފުރުޞަތުކަމަށް ހުކުމާއި އެ ފުރުޞަތުކަމަކާ މި ހާދިސާ ސާބިތުވޭތޯ ނުވަތަ ނޫނީ ކަނޑައެޅުމުގައި އެކަށީގެންވާ ޝަކުތަކެއް އުފެދޭ ފުރުޞަތުކަމަށް ބަލާއިރު؛

[19]. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގައި 27 ޖޫން 2021 ގައި ދެއްކި ވަކާލާތުގައި.
[20]. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގައި 27 ޖޫން 2021 ގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދެއްކި ވަކާލާތުގައި.

51.1 ދުސާ ޖަމީލު ކުއްޖާގެ ކުރިމަތިފަރާތަށް އަނިޔާ ކޮށްފުމުން ދާއިރާކަމަށާއި އެއީ 2019 އޮގަސްޓް މަހުގައި ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބަލަހައްޓާއިރު، ކުއްޖާގެ މަސްރަފާއި ޚަރަދުތައް ބަލާނުގައި ބަލަހައްޓަނީ، ދުސާ ޖަމީލު އިސިދި ކޮށްފުމުން ދާއިރާކަމަށް ކުއްޖާ ބަލަހައްޓަނީ 2019 ޖުލައި 24 ގައިކަމަށް. އަދި ކުއްޖާގެ އިޖުތިމާޢީ ޙާލަތު ވަޒަންކުރާ އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރުމަށް ދިން މަޢުލޫމާތުގައިވެސް ކުއްޖާގެ މަސްރަ ބަލަހައްޓާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެކަން ހިނގާފައިވާ 2019 ޖުލައި މަހުގައި ކަމަށް. ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ކުއްޖާގެ މަސްރަ ބަލަހައްޓަނީ އެއީ ކޮންދުވަހަކު، ކޮން ބާރިޒުއަކަށް ނޫންނާކަމަށާއި އެއީ ދާދަރު ކޮންމެވެސް އެއްކޮޅު (ދުވަހެއް) ކަމުގައެވެ. އަދި އެދުވަހު ކުއްޖާ ސިވިލް މަރުކަޒަށް ދެއްކިކަމަށް ބަލަހައްޓާއިރު، އެކަން އެނގޭނީ އެއްވެސް ލިޔުމެއް ހުށަހެޅިގައި ނުވެއެވެ. މިކަން ދަށު ކޯޓުގެ ރިޕޯޓުގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[21]

51.2 ކުއްޖާގެ ބައްޕަގައި، އެއްދުވަހު ބާބާ ގޭތެރޭ މިއީ ޖަމީލުބެ ޖަހައިދިން އެއްޗެހި ހާލަތު، ޖަމީލުބެ ފޯނުގައި ޖަހައިދިން އެއީ ބާބާއަށް ދެއްކިކަމުގައި، ދިން ބާބާ އެވަގަ މަސްރަފަށްޗޭގައި ބޭނު އެއްޗެހި މަސްރަފަށް ދެއްކުމުން އެވަގަ މަސްރަފަށް ކިޔައިދިން ކަމުގައި ބަލަހައްޓާއިރު، ކުއްޖާގެ ބާބާގެ މަރުޙޫމް ބައްޕަގައި، ކުއްޖާ ގެނެވުނު ފޯނު ޔޫކޭއިން ކުއްޖާގެ ޢަދަދުތައް ހުށަހެޅުމުން ސަރުކާރުގެ ކަމަކާއި، ޔޫކޭއާން ބެލުމަށް، ބަދަލުކޮށް ސަރުޙައްދަށް ފޯނުން ވެރިކަމުގެ އެކަމާދުން ކުއްޖާއާ ސަލާމާތްކުރުމުން ކުއްޖާ އެއްވެސް އެއްޗެއް ބެލުމަށް ނުވާކަމަށް.

51.3 ކުއްޖާގެ ބާބާގެ މަރުޙޫމް ބައްޕަގައި، ކުއްޖާ ގެނެވުނުގޮތް ފޯނު ޔޫކޭއިން ކުއްޖާގެ ޢަދަދުތައް ހުށަހެޅުމުން ސަރުކާރުގެ ކަމަކާއި ބެލުމަށް ކުއްޖާގެ މަސްރަ ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގައި

[21]. ޖެންޑަރއާއި ފެމިލީ މިނިސްޓްރީން ކޯޓަށް ފޮނުވި 67/O8C/2019 ގެ ސިވިލް ޝަރީޢަތު ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރުންތަކުގެ ނަންބަރުގެ 14 ގެ "ހައުސިންގއަށް ބަދަލުކުރުން" (ސަފުހާ 24 އަދި 25) ގައި މިކަން ފާހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ.

ބުނެފައިވަނީ ކުއްޖާ ގެންގުޅެ ފުރަޔާ ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ގެންގުޅުން ފުރަކަށްވުމުން، ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ފުރުޞަތު އޭގެ ދުސްތޫރީ ޙައްޤެއް އަންނަނީ ފެށުމުން ކުއްޖާގެ ބައްޕަ މަންމަ ކައިރީގައި، ކުއްޖާ ގެންގުޅޭ ފުރު ދިބަލާނު ބެލުމުން ފުރު ދިނުމުންކަމަށްވާތީ.

51.4. ބަލަހައްޓާ ޗައިލްޑް ވެލްފެއާ، ކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފުރުޞަތު ގެނުވައިދިނުމާކަމަށް ވަނީ، ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ތަރުބިއްޔަތު ބައްޕަގެ މައްޗަށް ބަލައިދީ، 2019 ޖޫނުމަހުގެ ތެރެއިންނެވެ.[22] ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ތަރުބިއްޔަތުގައި ބެލެހެއްޓުމާ ގޮތުން އޮތީ 2019 ޖުލައި މަހެވެ.[23]

51.5. ކުއްޖާގެ މަންމަ 30 ޖުލައި 2019 ގައި ތަރުބިއްޔަތު ދިން ބަޔާނުގައި، ކުއްޖާ ގެންގުޅޭ ފުރުޞަތުގައި ބަދަލާ ޗައިލްޑް ވެލްފެއާ ހުށަހަޅަން ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ބުނިކަމާއި އެއީ، 2019 ޖޫން މަހުތެރޭގައި ކަމަށާއި، ދެން އެކަމާ ސަމާލުކަންދީގެން ދީ އެއްކޮށް ފުރަތަމަ އަލައިގެން މުސާ ޖަލުގެ ކަމަށާއި އެދި މުސާ ޖަލުގެ ދޫކޮށްލުމަށް ކުރިމަތި ކުއްޖާ ގޮތް އޮފީހުން، ޖިންސީ ގޮތް ކަންތައްތަކަށް ކުއްޖާ ބުނިކަމަށް ބައްދަލުވުމުގައި، ކުއްޖާ އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން ޚާއްޞަކޮށް (ގޮތް ތިޖާރީ ރަސްމީޖަލު) ދެއްކެވިއިރު 2019 ޖުލައި 22 ގައިކަމަށް ކުއްޖާގެ މަންމަ ބުނެފައިވެއެވެ. ކުއްޖާގެ މަންމަ ތަރުބިއްޔަތު ބަޔާންދިއަވަދުއިރު 30 ޖުލައި 2019 ގައެވެ. ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ބަދަލު ބަޔާނު، ކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފުރުޞަތު ބަދަލާ ޗައިލްޑް ވެލްފެއާ ބަޔާންކުރާކަމަށް ވަނީ 2019 ޖުލައި މަހުގައެވެ. ނަމަވެސް އެކަން އެނގުނީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސް ކުއްޖާގެ މަންމަ ދިފާއާ އެ ބަޔާނުގައި ކުއްޖާގެ ފުރުޞަތު ބަދަލާ ޗައިލްޑް ވެލްފެއާ ބެލެހެއްޓުމަށް 2019 ޖޫނުގައި ކަމަށް ބުނެފައިވާކަމުން ސާފުވެ އެއްވެއެވެ.

51.6. ކުއްޖާގެ ފުރުޞަތު ޑޮކިއުމަންޓް ކަރުދާހުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ތާރީޚަށް މަދުނޫން ދައުލަތުގެ ޗައިލްޑް ވެލްފެއާ ދޭތެރޭ ދައްކާފައިވާ ބުނެވިދާނެ، އަދި އެހެން ޗައިލްޑް ވެލްފެއާ އެ ފުރުޞަތު

[22]. ކުއްޖާގެ މަންމަ 30 ޖުލައި 2019 ތާރީޚުގައި، ޗައިލްޑް ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއަށް ދީފައިވާ ބަޔާނުގެ 13 ވަނަ ޑޮކިއުމަންޓް ބަލާ!
[23]. ކުއްޖާގެ ބައްޕަ 10 އޮގަސްޓް 2019 ތާރީޚުގައި ޗައިލްޑް ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއަށް ދީފައިވާ ބަޔާނުގެ 12 ވަނަ ޑޮކިއުމަންޓުން ފެށިގެން ބަލާ!

ފުރުން ކަމަށް ކުއްޖާގެ މަންމަގާއި ބައްޕަ ބުނެފައިވާއިރު، އެ ފޯނުގެ މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް ބަލާއިރު، މިފަރާތްތަކުގެ ބަހުގެ ސައްޙަކަމާމެދު ސުވާލު އުފެދިފައިވެއެވެ. އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން ދައުލަތުގެ ވަކާލާތުކުރާ ފަރާތުން އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް އުފެދިފައިވެއެވެ.

51.7 ކުއްޖާއާ ކުރުވުން އާޚިރު ވީޑިއޯ ރެކޯޑިންގ ހަދާ ބަލާއިރު، އިންޓަރވިއުކުރާ ފަރާތް ހަމައެކަނި އިންޓަރވިއުގައި ބައިވެރިވާކަމަށް ބުނާ ހުރިހާ ފަރާތެއް ނުފެންނަކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ކުއްޖާ ވަކި އެއްބައި ބުނުމަށްފަހު، ވީޑިއޯ ނުފެންނަ މިހާރުކަމަށް ބަލާލާ ފަރާތަކަށް ބުރުމަށްފަހު ބައެއްފަހަރު އެހެން މީހަކަށް ބުނެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެނެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް:

52. މި މައްސަލަ ފުރަތަމަވީ ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފޮނުވުން، ބަޔަކަށާ މަންޖެހުނާއި ވީޑިއޯ ކުއްޖާގެ ބައްޕާއި މަންމައަށް ފޮނިގެން ސުވާލުކުރުމުން ކުއްޖާ ކިޔައިދިނުމުގެ މައްޗަށް ކަމަށްވާއިރު، ކުއްޖާ ގެންގުޅުން ފޯން ތަޙްޤީޤުކުރި ބެލި ބެލުމުން އެފަދަ ސައިޓްތަކަށް ވަދެފައިވާކަން އަދި ނުވަތަ ބަޔަކަށާ ގުޅާއި ވީޑިއޯ ފޮނުވައިފާނަމަ، އަދި މިކަމާގުޅޭގޮތުން ކުއްޖާއާއި ކުއްޖާ މިވާހަކަ ކިޔައިދިން، ބަޔާންކުރިމަތީ ފަރާތްތަކުގެ ވާހަކަތަކުގައި، ފާހަގަކުރިމަތީފަހަރު ފުރިހަމަކޮށް ނުވަތަ، އަދި އެ ފުރުސަތުތަކުން އުފެދޭ ސާބިތުކަމެއް ނުވަތަ، މި މައްސަލާގައި އަދާލަތުގެ ރައްދު ތަފާތުވެދެއެވެ.

53. ނަމަވެސް، ފޯން ތަޙްޤީޤުކުރި ބެލި ބެލުމުން އެފަދަ ސައިޓްތަކަށް ވަދެފައިވާކަން އެނގެން ނެތުމުންނާއި، އަދި އެފަދަ ގުޅާއި ވީޑިއޯ އެ ފޯނުން ފޮނުވައިފައިވުމުގެ އިތުރުން، މި މައްސަލާގައި ހުރި ތަފާތުވެރިއަކު ފުރުސަތުތަކުގެ މައްޗަކު ބަލާއިރު، މުސްތަ ޤަރީނާގެ މައްޗަކު ހުށަހެޅުން މި ދައުވާ ސާބިތުވާވަރަށް ހެއްކުން ފުރިހަމަ ޝަރުޢީ ގޮތުން ނިސްބަތް ބަދަލުވާނެކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

- **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތަކާއި އެފަދައިން ހުރުމުން، ހައްދުންމަތީ ފޯނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/O8C/2019 ޤަޟިއްޔާގައި މޫސާ ޖަމީލުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ތުހުމަތުތަކުގެ ހިރަސްތެރިގައި ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ އުސޫލުން ފާސްކުރުމުގައި ޢަމުދުކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަރަޖާ، އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް މިންވަރަކަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ބަދަލުގެންނަން ތަނެއް ނެތްކަމަށް މި މައްސަލަ މި ކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިފައިސަލާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

އިސްފަނޑިޔާރު ހާތިފް ހިލްމީ ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

(ރިޔާސަތު)